

**Upoznati Njega i
upoznati sebe**

Skupina autora

UPOZNATI NJEGA I UPOZNATI SEBE

www.opusdei.org

Contents

- Upoznati Njega i upoznati sebe (I): Osvojiti Kristovo srce
- Upoznati Njega i upoznati sebe (II): Isus nas uči riječima
- Upoznati Njega i upoznati sebe (III): U društvu svetaca
- Upoznati Njega i upoznati sebe (IV): Naučiti slušati
- Upoznati Njega i upoznati sebe (V): Kako nam se Bog obraća
- Upoznati Njega i upoznati sebe (VI): Najmoćniji govor
- Upoznati Njega i upoznati sebe (VII): U potrazi za kvalitetnom vezom
- Upoznati Njega i upoznati sebe (VIII): U pravo vrijeme
- Upoznati Njega i upoznati sebe (IX): Ne boj se, jer ja sam s tobom
- Upoznati Njega i upoznati sebe (X): Koliko je Isus blizu
- Upoznati Njega i upoznati sebe (XI): Pismo ste Kristovo
- Upoznati Njega i upoznati sebe (XII): Duše liturgijske molitve
- Upoznati Njega i upoznati sebe (XIII): Čovjek ne rasuđuje, on gleda!

Upoznati Njega i upoznati sebe (I): Osvojiti Kristovo srce

Izvan jeruzalemskih zidina, nedugo nakon podneva, na Kalvariji su razapeta trojica muškaraca. Bio je to prvi Veliki petak u povijesti. Dvojica su bili razbojnici; treći je, upravo suprotno, bio jedini istinski nevini čovjek, jer On je Sin Božji. Jedan od dvojice razbojnika, usprkos intenzivnoj patnji i fizičkoj iscrpljenosti, uspio je kratko razgovarati s Isusom. Njegove riječi iskrene poniznosti – *sjeti me se kada dođeš u svoje kraljevstvo (Lk 23:42)*—dotaknule su srce Bogočovjeka koji ga je uvjerio da će za svega par sati biti u raj. Sveti se Josemaria često vraćao na riječi „dobroga razbojnika“, koji je „jednom jedinom riječju osvojio Kristovo srce i sebi otvorio vrata Neba“.[1] Možda bismo ovako mogli definirati molitvu: riječ koja „osvaja Kristovo srce“ i omogućava nam da odsada živimo bliže Njemu.

Dva razgovora na križu

Mi također želimo da naša molitva, baš poput tog dobrog razbojnika čije je ime prema predaji bilo Dismas, donese obilan rod. I trudimo se uspostaviti vlastiti dijalog s Bogom kako bismo preobrazili svoje živote. Osvojiti nečije srce znači pridobiti tu osobu, zadobiti njezinu ljubav, oduševiti ju. Trebamo ga „osvojiti“ zato što ne zaslužujemo primiti tako veliku naklonost; „jurišati“ jer iako to jako želimo, nemamo pravo na posjed nečijeg srca. Molitva se temelji na nečem tako jednostavnom – iako uopće ne lakom – kao što je naučiti prihvatiti Božji dar u svome srcu, dopustiti da nam Isus pravi društvo, jer on nikada ne nameće svoje darove, svoju milost ili svoju ljubav.

Uz Dismasa je na Kalvariji patio i njegov partner razbojnik, ali njegov se dijalog s Isusom znatno razlikovao od onog dobrog razbojnika. On se Isusu obratio riječima zajedljivog prizvuka: „*Nisi li ti Krist? Spasi sebe i nas!*“ (Lk 23:39). Obojica su razgovarali s Isusom, ali jedino je Dismas bio spreman prihvatiti dar kojeg mu je Učitelj pripremio. Bila je to njegova zadnja i najveća „pljačka“, tražeći da ga se Krist barem sjeti. Njegov je prijatelj, nasuprot, odbio ponizno otvoriti svoje srce Onome koji ga je želio osloboditi njegove prošlosti i ponuditi mu neprocjenjivo blago. On je zahtijevao svoje „pravo“ da bude spašen i svojom je pasivnosti pristupio Isusu. Možda je tako inače provodio sve svoje pljačke: pretvarajući se da uzima ono što mu i onako pripada. Dismas, međutim, vrlo dobro shvaća da na ništa nema pravo. A ipak širom otvara škrinju Božje ljubavi. Upoznaje Boga onakvim kakav on uistinu jest: Otac koji se potpuno daje za svoju djecu.

U svjetlu ova dva dijaloga iz Evanđelja, shvaćamo da Gospodin računa na našu slobodu kako bi nas učinio sretnima. Te također da nije uvijek lako pustiti se biti voljeni. Molitva može biti prekrasno sredstvo za otkrivanje Isusovih osjećaja i misli, te za naučiti što to on od nas želi. Božanski život u kojem sudjelujemo dar je. Prema tome na molitvu možemo gledati kao na kanal kojim primamo bujicu ljubavi koju nam Bog želi dati, neočekivani poziv za sudjelovanje u njegovom životu na jedan novi način.

Otvoriti vrata Neba

Sveti nas je Josemaria podsjećao da Bog „želi riskirati s našom slobodom“.[2] Dobar način da mu na tome zahvalimo jest da se i mi otvorimo njegovoj slobodi. Ali ako mi tako učinimo, realno ne riskiramo ništa, već jedino dolazak Jedinorođenca, jer je jamstvo njegova obećanja uklesano u kamen njegovom gorućom ljubavi prema nama. I shvaćamo koliko je apsurdno opirati se Božjoj volji iako je činjenica da često griješimo po tom pitanju. Sveti nam Pavao kaže: *Jer sada gledam kroz zrcalo, u zagonetki, a tada licem u lice; sada spoznajem djelomično, a tada ću spoznati savršeno, kao što sam i spoznat*(1 Kor 13:12). Najbolji način da upoznamo sebe jest da se gledamo s Kristova stajališta, da na svoj život gledamo njegovim očima.

Dismas je shvatio svoj život na ovaj način i ne boji se suočiti s golemom razdaljinom između Isusove dobrote i svojih osobnih grešaka. On prepoznaje Kralja svijeta u poniznom i izobličenom Kristovom licu; ljubav u Isusovim očima vraća mu ljudsko dostojanstvo i, na iznenađujući način, podsjeća ga da je beskrajno voljen. Istina je da „sretan svršetak“ dobrog razbojnika djeluje lako. Ali nikada nećemo znati svu dramu obraćenja njegova srca tijekom tih posljednjih trenutaka, kao ni sve što je tome prethodilo, a što je sigurno omogućilo da se sve ovo dogodi.

Otvoriti se tolikoj neizmjerljivoj ljubavi vrlo je slično s otkrićem da je molitva dar, privilegirani kanal za primanje ljubavi Srca koje ne zna za polovične mjere i kalkulacije. Primamo dar novog i potpunijeg života, života koji je puno sretniji i ispunjen smislom. Kao što je papa Franjo napisao: „Kada molimo, dopuštamo Mu da djeluje [*le abrimos la jugada a Él*], dajemo mu prostora kako bi ušao i pobijedio.“[3] Bog je taj koji će nas preobraziti, on sam će biti uz nas. On će sve učiniti. Jedino što od nas treba jest da ga pustimo da djeluje. A tu ulogu preuzima naša sloboda, sloboda koju nam je na križu Krist osvojio.

Molitva nam pomaže shvatiti da „kada Bog od nas nešto traži, zapravo nam nudi dar. Nismo mi ti koji njemu činimo uslugu, Bog je taj koji nam prosvjetljava život, ispunjavajući ga smislom.“[4] To je način na koji „osvajamo“ Kristovo srce: otvarajući vrata svojega srca i dopuštajući mu da djeluje, dopuštajući mu da voli i da nas mijenja, sa željom da mu odgovorimo, iako dobro i ne znamo kako to učiniti. *Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin*(Ps 34:9). Ovo je put kojim se postaje duša molitve. Kao što je napisala sveta Terezija Avilska: „ako nismo svjesni što primamo, nećemo se probuditi i Ljubiti.“[5] Kada smo zadnji put rekli Bogu koliko je dobar? Koliko često zastanemo da bismo razmotrili i „okusili“ ovu stvarnost.

Čuđenje je esencijalni dio života molitve: čuditi se čudima koja nadilaze sve naše nade i snove. I često ćemo osjećati potrebu ustvrditi: „Koliko si velik, koliko prekrasan i koliko dobar! A ja, koliko sam lud, dok te pokušavam shvatiti. Koliko bi malen bio Ti kada bi mogao stati u moju glavu! Ali staneš u moje srce.“[6] Slaveći Boga shvaćamo istinu našeg odnosa s Kristom; težina naših osobnih briga postaje manja, a pojavljuju se neočekivani horizonti. To su posljedice „preuzimanja rizika“ i stavljanja sebe u ruke Božje slobode.

Osnovni načini molitve

Kada je sveti Josemaria bio u Meksiku, ispričao je priču o svojem sinu, filozofu, koji je neočekivano trebao preuzeti obiteljski posao: „Kada mi je počeo govoriti o tome kako vodi posao, pogledao sam ga i nasmijao se. Rekao sam mu: posao? Novac kojeg zaradiš stat će u dlan moje ruke, uz štednju.“ Godine su prošle i jednoga su se dana opet sreli. Sveti Josemaria je rekao: „Evo moje ruke. Nisam li ti rekao da sve što zaradiš možeš staviti u nju? Ustao je i dok su svi gledali, poljubio dlan moje ruke. Rekao je: evo. Zagrlio sam ga i rekao: platio si mi i više nego dovoljno. Bježi, lopove jedan, Bog te blagoslovio!“[7]

U molitvi možemo poljubiti Božji dlan i dati mu jedino blago koje imamo: našu ljubav. Nekim ljudima, ovakva gesta usmjerena našem Gospodinu, bit će dovoljna da zapali molitvu naklonosti i odluka. Njima slika govori više od tisuću riječi. Voljet će osjetiti sve što se odnosi na Boga. U svom susretu s Gospodinom žele osjetiti povjetarac s obale Galilejskog mora. Njihova osjetila reagiraju i blizina Isusu ispunjava im srca mirom i radosti. To je radost koju treba dijeliti s drugima te oni skupa s Kristom šire svoje ruke i grle čitav svijet i nastoje pomoći u njegovom spašavanju.

Ima onoliko načina molitve koliko ima ljudi. Neki ljudi, primjerice, jednostavno trebaju čuti utješne riječi. Isus je uvijek spreman ponuditi riječi ohrabrenja i pohvale onima kojima su potrebne: *Evo istinitog Izraelca u kojem nema prijevara!* (Iv 1:47). Reći će ih i nama ako mu otvorimo svoje srce. Nitko nikada nije govorio riječi ljubavi onako kako je to On činio, s toliko naklonosti i istine. Kada ih čujemo, ljubav koju smo primili odražava se u našem pogledu. Isto tako, naučimo gledati Božjim očima. Shvatimo što bi svaki naš prijatelj mogao učiniti samo kada bi se prepustio Božjoj milosti.

Postoje ljudi čija je najveća sreća služiti drugima, poput Marte, prijateljice našeg Gospodina iz Betanije. Isus, kada bi posjetio Martu u njezinu domu, ne bi joj govorio da sjedne, nego bi ju radije pozvao da otkrije ono jedino što je zaista neophodno (usp. Lk 10:42) usred njezinih svakodnevnih aktivnosti. Ljude poput Marte u molitvi vjerojatno tješi pomisao na to da Bog po njima djeluje i brojne duše privodi sebi. Oni vole svoju molitvu ispuniti licima i imenima točno određenih ljudi, znajući da su suotkupitelji usred svojih aktivnosti. Zapravo, Marija je mogla izabrati „bolji dio“ baš zbog Martinog truda da služi. Jedina Martina briga bila je znati da su oni oko nje sretni.

S druge strane, drugi ljudi svoje srce lakše potaknu malenim stvarima, darovima, čak iako su male vrijednosti. Njihovo srce uvijek misli na druge i brzo je prihvatiti sve vezano za osobe koje vole. Takvim ljudima pomaže razmišljati o svim darovima kojima ih je Bog obasuo. „Molitva, budući da raste na plodnom tlu darova Boga koji je prisutan i djeluje u našim životima, uvijek mora biti vezana uz uspomene.“[8] Takvi ljudi obično žele „iznenaditi“ Boga tisućama malenih detalja. Taj „efekt iznenađenja“ njima je jako važan i nije im teško pogoditi što će Bogu biti drago. Iako se radi o otajstvu, čak i najmanja gesta ispunjava njegovo Srce zahvalnošću i daje poseban sjaj njegovim očima. Svaka duša koju nastojimo privući njegovoj Ljubavi – poput Dismasa u njegovim posljednjim trenucima – nanovo osvaja Kristovo srce.

Bez pokušavanja da do iznemoglosti izlistamo sve mogućnosti, postoje također i osobe kojima je potrebno provesti vrijeme s osobom koju vole. One primjerice

mogu osjetiti potrebu da utješe Isusa. Sve vrijeme koje provedu s onim koga vole čini im se prekratko. Kako bi uhvatile božansku naklonost Isusova Srca možda bi im od pomoći moglo biti razmatranje Nikodema, onoga koga je Isus primio tijekom večeri u intimnosti povjerljivog doma. Kao rezultat ovog vremena kojeg su zajedno proveli, Nikodem će pronaći snagu zauzeti se za Njega u teškim okolnostima i ostati blizu Krista kada svi ostali pobjegnu.

Ponekad možda pomislimo da upoznati sebe znači prepoznati svoje pogreške; to je istina, ali je isto tako samo dio istine. Dubinski upoznati svoje srce i svoja najintimnija nastojanja od neizmjerene važnosti da budemo sposobni slušati Boga, dozvoliti mu da nas ispuni svojom ljubavi.

Isusov je razgovor s dobrim razbojnikom bio kratak i snažan. Dismas je otkrio „pukotinu“ u Kristovom golemom i ljubavi ispunjenom Srcu: lak način da ga se „osvoji“ i uđe unutra. Skromna molba ovog razbojnika osvjetljava nam Božju volju, koja se toliko često čini nejasna i bolna. Njegova je jedina želja da mi budemo sretni, jako sretni, najsretniji ljudi na svijetu. Dobri je razbojnik ušao na ovu pukotinu i osvoji najveće blago. Naša je Gospa svjedočila kako je Dismas branio njezina Sina. Možda je, svojim pogledom, Marija zamolila Isusa da ga spasi. A Krist, ne mogavši svojoj Majci ništa odbiti, reče: *danās ćeš biti sa mnom u rajū* (Lk 23:43).

Diego Zalbidea

[1] Sveti Josemaria, *Križni put*, dvanaesta postaja, točka 4.

[2] Sveti Josemaria, *Susret s Kristom*, br. 113.

[3] Papa Franjo, *Christus vivit*, br. 155.

[4] Fernando Ocáriz, “Light To See, Strength To Want To,” članak objavljen u *Aleteia*, 20.rujna, 2018.

[5] Sveta Terezija Avilska, *Život*, 10, 3.

[6] Sveti Josemaria, *Bilješke*, 9. lipnja 1974.; *Kateheze* 1974./1, str. 386.

[7] Sveti Josemaria, *Bilješke s druženja*, 27. studenog 1972.; u *Dos meses de catequesis* 1972., vol. II, str. 616.

[8] Papa Franjo, *Gaudete et exsultate*, br. 153.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (II): Isus nas uči riječima

Prvi Isusovi učenici neprestano su bili zatečeni i iznenađeni svojim Učiteljem. Podučavas autoritetom. Zlodusi mu se pokoravaju. Tvrdi da ima moć praštati grijeha. Činio je čuda koja uklanjaju sve njihove sumnje... Tako nevjerojatna osoba mora skrivati nešto tajanstveno. Rano jednog jutra, u izlazak sunca, baš kada su trebali započeti još jedan iscrpljujući dan, učenici nisu mogli pronaći Isusa. Zabrinuti su ga tražili po malom gradiću Kafarnaumu. Ali nikako ga nisu mogli pronaći. Konačno, na brdašcu iznad jezera, ugledali su ga – kako moli! (usp. Mk 1:35).

Evandelist kaže kako na prvu učenici nisu ništa razumjeli. Ali uskoro su shvatili da to što se zbilo u Kafarnaumu nije izolirani događaj. Molitva je bila dio Učiteljeva života, baš kao i njegovo propovijedanje, njegova briga za potrebite, odmor. Ti trenuci provedeni u tihoj molitvi bili su za njih fascinantni, čak iako ih nisu u potpunosti mogli razumjeti. Tek su nakon nekog vremena provedenog uz Učitelja smogli hrabrosti zamoliti ga: „*Gospodine, nauči nas moliti kao što je i Ivan naučio svoje učenike*“ (Lk 11:1).

Non multa...

Znamo kako je Isus ogovorio na njihovu molbu: molitvom Oče naš. Možemo zamisliti da su učenici bili pomalo razočarani: samo tih nekoliko riječi? Zar je tako Učitelj provodio te duge sate, ponavljajući uvijek jednu te istu stvar? Možda su željeli da Isus prenese svoje naučavanje za njih. Međutim, Evandjelje svetog Mateja nama je vrlo prosvjetljujuće jer postavlja Isusovo učenje molitve Oče naš u kontekst propovijedi na gori. Tamo Krist govori o tome što je neophodno potrebno za molitvu, za istinski odnos s Bogom. Što je to neophodno?

Prvo je *ispravnost nakane*. Bogu se trebamo obraćati zbog onoga tko on jest, ne iz nekih drugih razloga; a pogotovo ne da bi nas drugi vidjeli i da bismo u njihovim očima ispali dobri (usp. Mt 6:8). Obraćamo se Bogu jer on je biće koje ne možemo iskoristiti za svoje potrebe. Dao nam je sve što imamo, i postojimo samo po njegovoj Ljubavi. Učinio nas je svojom djecom i s ljubavlju se brine za nas, dao je svoj život kako bi nas spasio. On ne zaslužuje našu pažnju samo ili principijelno zato što nam može dati stvari. On to zaslužuje... zbog onoga što jest! Sveti Ivan Pavao II dok je još bio biskup Krakowa, rekao je grupi mladih: „Zašto svi mole: kršćani, muslimani, budisti, pogani? Zašto svi oni mole? Zašto ljudi koji čak i ne misle da mole, ipak mole? Odgovor je prilično jednostavan. Molim se zato što Bog postoji. Znam da postoji Bog. Prema tome, molim.“ (1)

Drugo je *povjerenje*: obraćamo se onome tko je Otac, *Abba*. Bog nije neko udaljeno biće, nije ni neprijatelj kojeg trebamo umiriti ublažavajući njegov gnjev ili udovoljavajući njegovim stalnim zahtjevima. On je Otac koji pazi svoju djecu, zna njihove potrebe i daje im ono što je za njih najbolje (usp. Mt 6:8), On uživa u svojoj djeci.

Na ovakav način možemo bolje razumjeti treću stvar neophodnu za molitvu: *bez puno riječi* (usp. Mt 6:7). Tada ćemo moći okusiti ono što nam govori papa Franjo: „Kako je lijepo stajati pred raspelom ili na koljenima pred Presvetim Sakramentom i jednostavno biti u njegovoj prisutnosti!“⁽²⁾ Previše riječi može otupjeti naše srce i omesti nas. Umjesto da gledamo Boga i odmaramo se u njegovoj ljubavi, postoji opasnost da završimo kao zarobljenici vlastitih hitnih potreba, briga ili planova. Odnosno, završimo zarobljeni u samima sebi bez da dozvolimo molitvi da otvori naša srca Bogu i njegovoj transformirajućoj ljubavi.

Latinska izreka kaže, *non multa, sed multum*,⁽³⁾ koju je sveti Josemaria koristio kada bi govorio o načinu učenja koji izbjegava rastresenost među brojnim stvarima—*non multa*—već radije dublje ulazi u ono što je esencijalno—*sed multum*. Ovaj savjet također je koristan za razumijevanje Isusovih učenja o molitvi. Oče naš, u svojoj jednostavnosti, nije „razočaravajuća“ lekcija, već radije autentično otkriće kako se istinski „povezati“ s Bogom.

...sed multum

„U predvečerje života, suditi će nam se po našoj ljubavi. Nauči se voljeti onako kako Bog želi biti voljen i napusti vlastite načine djelovanja.“⁽⁴⁾ Ove riječi svetog Ivana od Križa podsjećaju nas da ljubiti znači prilagoditi se drugoj osobi, osjetiti i ispuniti ono što ta osoba volii u tome pronaći vlastitu sreću; znači učiti – što će nam ponekad izazvati patnju – da naše dobre namjere nisu dovoljne i da trebamo naučiti kako „ispraviti stvari“.

A kako možemo sve ispraviti u ljubavi prema Bogu? Kako možemo znati što On zaista želi? Trebamo ga zamoliti da nam pokaže što to čuva duboko u svom srcu. Učenici su molili Isusa: *nauči nas moliti*. Prema tome, učenje molitve nije samo pitanje „tehnike“ ili „metoda“. Iznad svega radi se o otvaranju sebe prema Bogu koji nam je pokazao svoje pravo lice i koji nam je otvorio dubine svojega srca. Samo znajući što to Bog čuva u dubini svojega srca moći ćemo naučiti istinski moliti, voljeti ga onako kako On želi biti voljen. Na takav način možemo naučiti „napustiti“ vlastiti način molitve i moliti se na najbolji mogući način, onako kako On to želi.

Molitva Oče naš je prema tome Isusova velika poduka za nas kako uskladiti svoje srce s Očevim srcem. To je istinski „djelotvorna“ molitva, kako su naglasili neki komentatori: njezine riječi u nama bude ono što znače; to su riječi koje nas mijenjaju. Nisu to samo puste fraze koje se ponavljaju. Ove su riječi namijenjene kako bi podučile naše srce, kako bi ga naučile kucati taktom ljubavi koji je toliko drag našem nebeskom Ocu.

Kada kažem „Oče“ i „naš“, egzistencijalno se postavljam u vezu koja oblikuje cijeli moj život. Riječi „budi volja tvoja“ uče me ljubiti Božje planove. A riječi „otпусти nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim“ pomažu mi zadobiti milosrdno srce spram drugih. Sveti Augustin, komentirajući Oče naš, kaže: „Nama su, prema tome, riječi potrebne jer preko njih možemo lakše shvatiti i sagledati ono što tražimo, a ne kao sredstva za koja očekujemo da će informirati Boga ili ga potaknuti na suradnju.“⁽⁵⁾ Izgovarajući ove riječi učimo se obraćati Bogu fokusirajući se na ono što je uistinu važno.

Razmatrati o različitim molbama u molitvi Oče naš, možda uz pomoć jednih od najvećih komentatora ove molitve poput svetog Ciprijana ili svetog Tome Akvinskog,(6) ili uz nešto novije komentatore poput *Katekizma Katoličke Crkve*, može biti dobar način za započeti ili obnoviti molitveni život te produbiti ljubav na kojoj bi se trebao temeljiti cijeli naš život.

Nadahnutim riječima

Učenici, svjedoci Isusove molitve, također su ga često vidjeli kako se obraća Ocu riječima iz Psalama. Mora da je to naučio od svoje Majke i svetoga Josipa. Psalmi su hranili njegovu molitvu sve do najuzvišenijeg trenutka njegove žrtve na križu. *Elí, Elí, lamma sabachtani?*—ove riječi na Aramejskom prvi su stih Psalma 22, a Isus ih je izgovorio u vrhuncu našega otkupljenja. Sveti nam Matej također govori o Posljednjoj večeri: *Otpjevavši hvalospjeve, zaputiše se prema Maslinskoj gori (Mt 26:30)*. Koje hvalospjeve bi Krist molio?

Tijekom Pashalne večere Židovi piju četiri čaše vina koje simboliziraju četiri obećanja koja je Bog dao svome narodu izbavivši ih iz egipatskog ropstva: *ja ću vas izvesti, oslobodit ću vas, izbavit ću vas, uzet ću vas...* (usp. *Izl 6:6-7*). Piju se tijekom različitih trenutaka obroka dok se pjevaju himne *Hallel*, čije ime dolazi od prve riječi *hallel* ili “aleluja.”(7) Isus ih je sigurno molio s velikom zahvalnošću i predanjem Bogu, svome Ocu, baš kao pravi Izraelac znajući da u ovim nadahnutim molitvama leži cijela povijest Božje ljubavi prema svome narodu. One uče ljudsko srce kako da se privuče bliže Bogu čije se izvorno bogatstvo nikada ne može iscrpiti: zahvaljivanjem, klanjanjem, molbama, traženjem oprosta...

Stoga nije iznenađujuće da su prvi kršćani slijedili Isusov primjer i ovako molili, potaknuti također i savjetom svetog Pavla: *Razgovarajte među sobom psalmima, hvalospjevima i duhovnim pjesmama! Pjevajte i slavite Gospodina u svom srcu! Svagda i za sve zahvaljujte Bogu i Ocu u imenu Gospodina našega Isusa Krista! (Ef 5:19-20)*. Poput molitve Oče naš, i riječi Psalama učile su njihova srca, otvarajući ih autentičnom odnosu s Bogom. S iznenađenjem i zahvalnošću su otkrivali kako ti stihovi pričaju Kristov život. Iznad svega, shvatili su da nijedno ljudsko srce nije te riječi hvale i molbe učinilo vlastitima toliko savršeno kao što je On to učinio. „Moljeni i ispunjeni u Kristu, psalmi su bitan i trajan dio molitve njegove Crkve. Prilagođeni su ljudima svih prilika i svih vremena.“(8) I mi ćemo u njima pronaći „čvrsto uporište“ naše molitve.

I ne samo Psalmi. Sve se ubrzo upotpunilo himnama i duhovnim pjesmama, namijenjenima za hvalu Trojedinoga Boga koji se objavio kao zajedništvo Osoba Oca, Sina i Duha. Tako je krenulo stvaranje molitava koje će se koristiti u liturgiji i hraniti pobožnost ljudi kroz stoljeća. Ove su molitve, plod ljubavi Crkve prema svom Gospodinu, blago koje može voditi i podučavati naše srce. Sveti Josemaria je naglasio: „Tvoja molitva mora biti liturgijska. Kamo sreće kad bi se radije laćao psalama i misnih tekstova negoli privatnih molitava.“(9)

Nadahnuti Duhom Svetim

Riječi molitve Oče naš, Psalama i drugih molitava Crkve, sigurno su nas vodile u našem odnosu s Bogom, iako možda nismo toga bili svjesni. Bez obzira na sve,

riječ Božja je „živa“, i može nam otvoriti nove i neočekivane horizonte. Kako čitamo u poslanici Hebrejima: *Živa je, uistinu, Riječ Božja i djelotvorna; oštija je od svakoga dvosjekla mača; prodire dotle da dijeli dušu i duh, zglobove i moždinu te prosuđuje nakane i misli srca (Heb 4:12).*

Prema tome, razmatrajući iste riječi opet iznova, te riječi mogu poprimiti drugačije tonove. Ponekad nam mogu pred očima otvoriti nove horizonte, bez da sami možemo jasno objasniti zašto je to tako. To je Duh Sveti koji djeluje u našem umu i srcu. Kao što je to rječito objasnio sveti Augustin: „Zvuk mojih riječi pogađa vaše uši, ali Učitelj je u njima... Želite li dokaz? Niste li svi čuli ovu propovijed? A ipak, koliki će s ovog mjesta otići ne naučivši ništa! Ja sam, sa svoje strane, govorio svima; ali oni kojima Prosvjetitelj ne govori, oni koje ne podučava Duh Sveti, oni odlaze bez da išta nauče.“ (10)

Dakle, vidimo usku vezu između Duha Svetoga, nadahnute riječi i našeg molitvenog života. Crkva Duha Svetoga Zaziva „nutarnjim Učiteljem“, onim koji vodi i podučava naša srca riječima kojima nas je Isus naučio, pomažući nam da u njima otkrivamo neprestano neke nove horizonte, a sve kako bismo Boga bolje upoznali i svakog ga dana sve više voljeli.

Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu (Lk 2:19). Molitva naše Majke hranila se njezinim životom i ustrajnim razmatranjem Božje riječi. Tamo je Marija tražila potrebno svjetlo kako bi dublje shvatila sve što se oko nje događalo. U njezinoj pjesmi – *Magnificat* – vidimo kako je obilato Sveto Pismo hranilo njezinu molitvu. *Magnificat* je ispunjen stihovima psalama i drugim riječima Pisma, uključujući između ostalog i „pjesmu Ane“ (1 Sam 2:1-11) i viđenja Izaije (Iz 29:19-20) (11). Tako je Duh Sveti u srcu naše Gospe pripremao njezin bezuvjetni Da poruci anđela. Povjerimo se Marijinom zagovoru, moleći ju da i mi također dopustimo božanskoj riječi da nas uči i učini sposobnima odgovoriti *fiat!*—neka mi bude!, želim!—na toliko planova koje je Bog pripremio za naše živote.

Nicolás Álvarez de las Asturias

(1) Karol Wojtyła, *Ejercicios espirituales para jóvenes*, BAC, Madrid 1982, str. 89.

(2) Papa Franjo, *Evangelii Gaudium*, br. 264.

(3) Usp. *Put*, br. 333.

(4) Sveti Ivan od Križa, *Izreke o Svjetlu i Istini*, 59

(5) Sveti Augustin, *Pismo 130*.

(6) Usp. sveti Ciprijan, *On the Lord's Prayer*, Early Church Classics, London, 1914; *The Catechetical Instructions of St. Thomas Aquinas*, "Explanation of the Lord's Prayer," Veritatis Splendor Publications, 2012, str. 253ff.

(7) *Hallel* se sastoji od *malog Hallela* (Psalmi 113-118) i od *velikog Hallela* (Psalam 136), u kojima se u svakom stihu ponavlja “vječna je ljubav njegova“. Pashalna večera završava pjevanjem psalma 136.

(8) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2597.

(9) *Put*, br. 86.

(10) Sveti Augustin, *Treća homilija na Prvu Poslanicu svetog Ivana*, 13

(11) Uz ove citirane, tu su još i reference iz Psalama 113:7; 136:17-23; 34:2-3; 111:9; 103:1; 89:11; 107:9; 34:10; 98:3; 22:9.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (III): U društvu svetaca

Isus se prvi put javno uspinje prema Jeruzalemu. Konačno se potpuno posvećuje navještanju Božjeg kraljevstva svojim riječima i svojim čudima. Njegova slava, nakon čuda koje je učinio u Kani, počela se širiti malo po malo. U to vrijeme, skriven u tišini i tami noći, jedan poprilično poznat židovski učitelj približava se kako bi razgovarao s njim (Iv, 3, 1). Nikodemova nutrina je protresena u trenutku kada je čuo i vidio Krista. Mnoge su se stvari vrtile po njegovoj glavi i želio ih je razriješiti u intimnom razgovoru s Isusom licem u lice. Isus, koji poznaje iskrenost njegova srca, odmah mu kaže: “Ako se pojedinac ne rodi nanovo, ne može vidjeti Kraljevstvo Božje” (Iv, 3, 5).

Dijalog se nastavlja s onim što bi svatko od nas pitao: Što ovo znači? Ako znam točan dan svog rođenja, pa čak i sat, kako je moguće roditi se dva puta? Isus je, zapravo, tražio od Nikodema da ne pokušava samo razumjeti stvari nego - što je još važnije - da dopusti Bogu da uđe u njegov život. Jer željeti biti svet je kao i nanovo se roditi, kao gledati sve drugim očima; ukratko, biti nova osoba: mijenjati se malo po malo u samom Isusu Kristu, “dopuštajući da se njegov život očituje u nama” [1]. Sveci su već prevalili putove kraljevstva Božjeg: popeli su se na njegove planine, odmorili su se u njegovim dolinama i također su zašli u one tamne kutke. Zato nas ispunjavaju nadom. Jedan način da upoznamo Krista je upravo preko svetaca. Njihovi životi mogu igrati važnu ulogu na osobnom putu svakog krštenika koji želi naučiti kako moliti.

Marija moli kada je sretna...

Žene i muškarci koji su nam prethodili svjedoci su da je vitalan razgovor s Bogom stvarno moguć usred tolikih odlazaka i povrataka koji nas ponekad mogu potaknuti da mislimo suprotno. Među njima, temeljno svjedočanstvo je ono Svete Marije. Ona je, zahvaljujući nježnoj bliskostisa svojim sinom Isusom u svakodnevnom životu jedne obitelji, imala najživlje iskustvo razgovora s Ocem. I, kao u svakoj kući, u nazaretskom domu je bilo bilo dobrih trenutaka, ali i onih teških; međutim, u sred različitih stanja duše, Djevica uvijek moli.

Moli, na primjer, kada je sretna. Znamo da, tek što je primila anđelovo navještenje, Marija odlazi “brzo u planinu”, u grad Judin” (Lk, 1, 39) kako bi posjetila svoju rođakinju Elizabetu. Primila je vijest da će obitelj postati šira za jednog nećaka, što je bilo vrijedno slavljenja; tim više jer se radilo o neočekivanom uspjehu, s obzirom na Elizabetine i Zaharijine godine. “Opis susreta dviju rođakinja, koji nam daje sveti Luka, prepun je emocija, i dovodi nas u ambijent blagoslova i sreće.” [2]; emocija kojima se, na neki način, pridružuju Duh Sveti otkrivajući fizičku prisutnost Mesije, kako Krstitelju tako i njegovoj majci.

Čim je Marija ušla u njezinu kuću, Elizabeta je časti s ljubavlju, koristeći riječi koje će se pretvoriti u univerzalnu molitvu i koje preko nas svakodnevno odzvanjaju,

čineći nas također sudionicima te radosti: “Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje!” (Lk, 1, 42). Djevica, s druge strane, emotivno odgovara na ushit svoje rođakinje: “Veliča duša moja Gospodina i klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju”. *Marijin hvalospjev, ime koje je tradicija dala ovom odgovoru naše Majke*, uči nas što je pohvalna molitva natopljena Božjom rječju. Kao što ističe Benedikt XVI. : “Marija je dobro poznavala sveta Pisma. Njezin Hvalospjev je tepih isprepleten nitima Staroga zavjeta” [3]. Kada osjetimo da su naša srca ispunjenja zahvalnošću zbog nekog dara kojeg smo primili, to je pravi trenutak je da u našoj molitvi uđemo u razmatranje s Bogom - možda s riječima iz Svetog pisma - priznajući *velike stvari* koje je učinio u našem životu. Zahvaljivanje je temeljni stav kršćanske molitve, naročito u sretnim trenucima.

... i također u boli ili potištenosti.

Međutim, Djevica također moli u trenucima tame, kada su prisutni bol i nedostatak smisla. Podučava nas, na ovaj način, drugom temeljnom stavu kršćanske molitve, koji je na koncizan, ali sjajan način izražen u priči o Isusovoj smrti: “Bile su zajedno pod Isusovim križem njegova majka i sestra njegove majke” (Iv, 19,25). Marija, shrvana od boli, jednostavno je tamo. Ona ne pokušava spasiti svoga Sina ni riješiti situaciju. Ne možemo je vidjeti kako traži od Boga objašnjenje za ono što ne razumije. Samo nastoji ne propustiti niti jednu od onih riječi koje Isus šapatom izgovara s Križa. Zbog toga, kada primi novu zadaću prihvaća je bez odlaganja: “Ženo, evo ti sina. Onda je rekao učeniku: “Evo ti majke!” (Iv, 19, 26-27). Marija je obuzeta tolikom boli koja je, za mnoge, najstrašnija koju osoba može doživjeti: prisustvovati smrti vlastitog djeteta. Međutim, zadržava lucidnost koja joj omogućava da prihvati novi poziv i prigrli Ivana kao sina svoga i, s njim, nas, muškarce i žene svih vremena.

Bolna molitva znači prije svega *stajati* uz vlastiti križ, ljubeći Božju volju; znati reći *da* osobama i situacijama koje Gospodin stavlja u naš život. Moliti znači vidjeti stvarnost, makar se činila naročito tamna, polazeći od uvjerenja da se u njoj uvijek nalazi određeni dar, da je uvijek Bog u pozadini. Tako ćemo biti sposobni prigrli osobe i situacije ponavljajući kao Marija: “Evo me” (Lk, 1, 38).

Na kraju, u životu Djevice otkrivamo drugo stanje duše u kojem moli, drugačije od tame boli. Vidimo Mariju, uz svog muža Josipa, kako također moli u trenutku tjeskobe. Jednoga dana, dok su se vraćali sa svog godišnjeg hodočašća u jeruzalemski Hram, primjete da nema njihovog dvanaestogodišnjeg sina. Odluče se vratiti kako bi ga pronašli. Kada ga napokon pronađu u razgovoru s učiteljima zakona, Marija pita: “Sinko, zašto si nam to učinio? Gle, otac tvoj i ja žalosni smo te tražili” (Lk, 2, 48).

Mi se također, možemo često osjećati tužno kada nas spopadne osjećaj nedostatnosti, praznine, ili da nismo na pravom mjestu. Onda nam se može činiti da je svijet izvrnut: život, poziv, obitelj, posao...Možemo pomisliti da put nije onakav kakvom smo se nadali. Planovi i snovi iz prošlosti nam se čine naivni. Utješno je znati da su Marija i Josip prošli kroz ovu krizu i čak ni njihova tjeskobna molitva nije dobila tako jasan i smirujuć odgovor: “Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega? Oni ne razumješe riječi koju im reče.” (Lk, 2, 49-50).

Sama molitva u tim trenucima tjeskobe ne osigurava nas da ćemo pronaći laka i brza rješenja. I onda: što nam je činiti? Djevica nam pokazuje put: ostati vjerni našem vlastitom životu, vratiti se normalnoj situaciji i nanovo otkriti Božju volju, čak i onda kad je uopće ne razumijemo. I također, kao Marija, možemo pohranjivati sve te tajanstvene i ponekad mračne trenutke, *razmatrajući ih*, odnosno, promatrajući ih s molitvenim stavom. Na ovaj način, malo po malo postajemo svjesni kako se Božja prisutnost vraća; iskusit ćemo da Isus *raste* u nama i ponovno nam postaje vidljiv. (usp. Lk 2, 51-52).

Biografije koje su kao naši životi

Marija je jedinstveni svjedok bliskosti Bogu za kojom čeznemo, ali to su također i sveci, svaki na poseban i osoban način. “Svaki svetac je kao zraka svjetlosti koja izlazi iz Riječi Božje”, podučava Benedikt XVI. u jednom dokumentu u kojem predlaže određene učitelje: “Sveti Ignacije Lojolski u svojoj potrazi za istinom i duhovnim razlučivanjem; sveti Ivan Bosco i njegova strast za obrazovanjem mladih; sveti Ivan Maria Vianney i njegova svijest o važnosti svećenstva kao dara i zadaće; sveti Pio iz Pietrelcine i njegovo biće kao instrument božanskog milosrđa; sveti Josemaría Escrivá i njegovo propovijedanje o univerzalnom pozivu na svetost; blažena Terezija iz Kalkute, misionarka Božje ljubavi za one najugorženije. [4]

Prirodno je ljudski gajiti simpatije prema određenom načinu življenja, prema osobama koje se bave onim poslovima koji nas više privlače ili koje govore na način da nas diraju direktno u srce i um. Upoznavanje života i iskustava jednog sveca, uz čitanje njegovih djela, dragocjeni su trenuci za izgradnju istinskog prijateljskog odnosa s njim ili njom. Zbog toga, ako se ističu samo izvanredni primjeri iz života i molitve svetaca, riskiramo da se njihov primjer čini puno nedostižniji i teži za slijediti. “Sjećate li se Petra, Augustina i Franje? Nikad mi se nisu sviđale te biografije svetaca u kojim nam se s naivnošću, ali također i manjkom doktrine, predstavljaju podvizi tih ljudi kao da su bili utvrđeni u milosti još u majčinoj utrobi”, piše sveti Josemaría, koji je uvijek inzistirao na važnosti da se ne idealizira osobe, pa čak ni svece koje je Crkva kanonizirala, kao da su bile savršene. “Ne. Istinske biografije kršćanskih svetaca su kao naši životi: borili su se i pobjeđivali, borili su se i gubili. I onda, skrušeni, vraćali su se u borbu.” [5] Ovaj realističan pristup postiže da svjedočanstvo svetaca bude mnogo vjerodostojnije, naročito jer su sličini svakome od nas: među svecima, kaže papa Franjo, “može biti naša vlastita majka, baka ili druge bliske osobe (usp. 2 Tim 1,5). Možda njihov život nije uvijek bio savršen, ali čak su i u sred nesavršenosti i padova nastavili dalje i ugodili Gospodinu”. [6]

Naše viđenje molitve može biti puno potpunije kada je vidimo utjelovljenu u životu osoba. Prisnost sa svecima pomaže nam da otkrijemo različite načine kako da uvijek iznova počnemo moliti. Na primjer, novu nam nadu može pružiti činjenica da je psalam 91 bio velika utjeha za svetog Tomu Mora tijekom dugih mjeseci koje je proveo u zatvoru: “U njegovom krilu pronać ćeš utočište....Odabrao si Svevišnjega za utočište...Jer se sjedinio sa mnom, ja ću ga osloboditi.” [7] Psalam koji je utješio mučenika u očaju zatvora, u viđenju nasilne smrti i patnje voljenih osoba, može nam također pokazati put molitve u malim i velikim životnim protivštinama.

Zapanjujuće je da nas Bog promatra

Prisnost sa svecima može nam pomoći u otkrivanju Boga u svakodnevnim stvarima kao što su i oni sami radili. Možemo čitati s divljenjem što je otkrio sveti Ivan Maria Vianney, svećenik iz Arsa, onoga dana kada se približio jednom od svojih župljana, nepismenom seljaku koji je provodio podosta vremena pred svetištem. *Što radite?* - pitao ga je svećenik. Dobri čovjek jednostavno je odgovorio: *Ja ga gledam i on me gleda*. Ništa više nije bilo potrebno. Taj odgovor ostao je u srcu njegovog župnika kao neizbrisiva spoznaja. "Kontemplativna molitva je pogled vjere, usmjeren na Isusa" [8], podučava nas Katekizam Crkve navodeći upravo ovaj trenutak. Ja ga gledam i - što je još mnogo važnije - on me gleda. Bog nas uvijek gleda, ali to radi na poseban način kada podignemo pogled i uzvratimo mu njegov pogled ljubavi.

Slično iskustvo doživio je sveti Josemaría koji je ostao tako impresioniran da ga je prepričao više puta tijekom svog života. Kada je bio mladi svećenik, tijekom svojih prvih pastoralnih iskustava, običavao je provoditi cijela jutra u ispovjedaonici čekajući pokajnike. U određenom trenutku je čuo lupu limenki koja ga je uznemirila, ali, povrh svega, zaintrigirala. Jednoga dana, kada više nije mogao odoljeti znatiželji, mladi don Josemaría sakrio se iza vrata kako bi vidio tko je taj tajanstveni posjetitelj. Vidio je čovjeka koji je prevozio vrčeve mlijeka i koji se, s ulaznih vrata crkve, uputio prema svetištu govoreći: *Gospodine, evo Juana, mljekara*. Proveo je tamo koji trenutak i otišao. Ta jednostavna osoba, ne znajući, dala je primjer pouzdane molitve koja je zapanjila svećenika i potaknula ga da ponavlja, kao stalan refren: "Gospodine, evo Josemarije koji te ne zna voljeti kao mljekar Juan" [9].

Svjedočanstva tolikih svetaca iz različitih perioda i s različitih prostora potvrđuju nam da je moguće osjetiti da nas Bog gleda s ljubavlju, tamo gdje jesmo i kakvi jesmo. To kažu na vjerodostojan način jer su oni sami bili prvi koji su se zapanjili ovim otkrićem.

U snu ili budni

Sveci nam, govorili smo ranije, također pomažu kada ih vidimo slabe i umorne: "Jučer nisam mogao pažljivo izmoliti dvije Zdravo Marije za redom", povjerio nam je jednoga dana, pred kraj svog života, sveti Josemaría. "Da vidiš kako sam patio!; ali, kao i uvijek, iako mi je bilo teško i nisam to znao učiniti, nastavio sam moliti: "Gospodine, pomози mi!, govorio sam mu, moraš Ti biti onaj koji će izvući na dobro velike stvari koje si mi povjerio, jer već primjećuješ da ja nisam sposoban izvršiti ni najmanje stvari: prepuštam se kao uvijek u tvoje ruke" [10].

Također je mladi Filip Neri molio: "Gospodine, drži danas svoje ruke nad Filipom jer, ako ne, Filip će te iznevjeriti" [11]; i blažena Guadalupe Ortiz de Landázuri je priznala u jednom pismu izostanak nježne utjehe dok je molila: "U pozadini je Bog, iako, naročito u trenucima molitve, ne osjećam ga gotovo nikad u ovom razdoblju..." [12]; da ne govorimo o svetoj Tereziji iz Lisieuxa koja je isticala: "Uistinu, daleko sam od toga da budem svetica i ništa to ne dokazuje bolje od onoga što sam upravo rekla. Umjesto da se veselim svojoj suhoći, trebala bih ju pripisati nedostatku žara i vjernosti. Trebala bih biti ožalošćena zbog činjenice da (nakon 7 godina) zaspem tijekom molitve ili zahvaljivanja. Ali dobro, nisam

ožalošćena...Vjerujem da dječica jednako ugađaju svojim roditeljima u snu ili budni. Vjerujem da, da bi operirali, liječnici uspavaju svoje pacijente ” [13].

Zbog toga trebamo svjedočanstva i društvo svetaca: kako bi nas uvjerali svaki dan da je moguće i vrijedno truda raditi na prijateljstvu s Gospodinom, prepuštajući se u njegove ruke: “Uistinu smo za to sposobni, svi smo pozvani da se otvorimo tom prijateljstvu s Bogom, da se ne puštamo iz njegovih ruku i da se ne umorimo vraćati mu se uvijek iznova razgovarajući s Njim kako se razgovara s prijateljem.” [14].

Carlo de Marchi

[1] Sveti Josemaría, Susret s Kristom, br. 104.

[2] Palabras del Padre en Covadonga, 13. VII. 2018.

[3] Benedikt XVI., Homilija, 18. XII. 2005.

[4] Benedikt XVI., *Verbum Domini - Riječ Gospodnja*, br. 48.

[5] Sveti Josemaría, Susret s Kristom, br. 76.

[6] Francisco, *Gaudete et exultate - Radujte se i kličite*, br. 3.

[7] Ps 91, 4.9.14. usp. Toma Morus, *Diálogo de la fortaleza contra la tribulación: Trecia knjiga djela*, napisana za vrijeme zatočenja u Londonskom tornju, napisana je kao jedna vrsta komentara na stihove iz 91. Psalma.

[8] Katekizam Katoličke Crkve, br. 2715.

[9] usp. A. Vázquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei - Utemeljitelj Opusa Dei*, Rialp, 1997., sv. I, pogl. VIII, str. 501.

[10] Sveti Josemaría, 26. XI. 1970., citiran u J. Echevarría, *Memoria del beato Josemaría*, str. 25.

[11] Benedikt XVI. citirao na audijenciji 1. VIII. 2012.

[12] M. Montero, *En vanguardia: Guadalupe Ortiz de Landázuri, 1916. - 1975.*, Rialp, Madrid 2019., str. 94.

[13] Sveta Terezija iz Lisieuxa, *Povijest jedne duše: autobiografski rukopisi*, Rukopis A, list 76, r

[14] J. Ratzinger, “Dejar obrar a Dios”, u *L’Osservatore Romano*, 6. X. 2002.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (IV): Naučiti slušati

Gospodin je izabrao Mojsija za vrlo važnu zadaću: voditi njegov narod u novoj epizodi povijesti spasenja. Njegovom je suradnjom Izrael spašen egipatskog ropstva i doveden u obećanu zemlju. Po njegovoj su molitvi Izraelci primili ploče Zakona i upute za svoj savez s Bogom. Kako je Mojsije dospio do ove točke? Kako je postigao taj bliski sklad s Bogom koji će, s vremenom, učiniti njegov život plodnim za tolike ljude: za cijeli židovski narod i za sve nas koji ćemo doći kasnije?

Iako je Mojsije izabran od Boga od samoga rođenja, baš kako pokazuje njegov providonosni bijeg od faraonovih progona, začuđujuće je da je Gospodina susreo tek nakon mnogo godina. U svojoj se mladosti činio kao posve obična osoba, iako se jako brinuo za svoj židovski narod (usp. *Izl 2:15*). Ono što možda najbolje objašnjava njegovu transformaciju je njegova spremnost za slušanje Boga. (1) Tako i mi, kako bismo dospjeli tamo gdje smo pozvani biti, također se trebamo transformirati kroz sposobnost slušanja. Sigurno nije lako doseći bliskost s Bogom koju nam opisuje Knjiga Izlaska: „*Tako bi Jahve razgovarao s Mojsijem licem u lice, kao što čovjek govori s prijateljem (Izl 33:11)*. Ovaj proces obično traje godinama – i često trebamo *ponovo započeti učiti* kako moliti, baš kao da smo tek započeli svoj dijalog s Bogom.

„Mojsije! Mojsije!“

Otkriti našu potrebu za molitvom znači shvatiti da nas je On „prvi volio“ (*1 Iv 4:19*), a isto tako je On taj koji nam prvi govori. *Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih. I blagoslovi ih Bog i reče im...* (*Post 1:27-28*). (2) Bog koji preuzima inicijativu i stvara nas iz ljubavi te nam daje posebnu zadaću, također poduzima prvi korak u našem molitvenom životu. U svom dijalogu s Bogom, upravo je On taj koji izgovara prvu riječ.

Ova „prva riječ“ može se pronaći već u samoj želji za Bogom koju je On sam zasijao u naše srce i koju su brojna iskustva probudila. Prva Gospodinova objava Mojsiju bila je na brdu Horeb, također zvanom i „Božja planina“. Tamo mu se anđeo *Jahvin ukaže u rasplamtjeloj vatri iz jednog grma. On se zagleda: grm sav u plamenu, a ipak ne izgara. „Hajde da pridem“, reče Mojsije, „i promotrim ovaj čudni prizor: zašto grm ne sagorijeva.“ (Izl 3:2-3)*. Nije to bila samo znatiželja u ovom veličanstvenom događaju. Mojsije je shvatio da se odvija nešto transcendentno, nešto veće od njega samoga.

U svojim životima i mi također možemo ostati zatečeni događajima koji nam otvaraju dublju dimenziju stvarnosti. Najčešće se radi o duboko osobnom otkriću nečega što nismo dovoljno cijenili. Osjećamo Božju prisutnost u tome što smo postali svjesni jednog od njegovih darova, ili kada shvatimo kako nam prepreke i poteškoće pomažu u sazrijevanju i pomažu nam suočiti se s izazovnim okolnostima ili zadaćama. Može se također raditi o otkriću u svijetu oko nas: u

našoj obitelji, prijateljima, u ljepoti prirode... Na jedan ili na drugi način otkrijemo potrebu za molitvom, zahvaljivanjem, za traženjem pomoći... i obraćamo se Bogu. Ovo je prvi korak.

*Kad je Jahve vidio kako prilazi da razmotri, iz grma ga Bog zovne: »Mojsije! Mojsije!« »Evo me!« – javi se (Izl 3:4). Dijalog započinje kada pogledamo Boga, kada shvatimo da nas On već gleda. I naše riječi, ako je to potrebno, dolaze nakon što poslušamo što Bog ima reći. Kada bismo sami pokušavali, nikada ne bismo mogli moliti. Već radije trebamo svoj pogled svrnuti na Gospodina i prisjetiti se njegova utješnog obećanja: *ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta (Mt 28:20).**

Prema tome, vjera ispunjena povjerenjem u Boga esencijalna je za svaku iskrenu molitvu. Često je najbolji način započinjanja molitve zamoliti Gospodina da nas poduči. Upravo su to učinili i apostoli i to nas je sveti Josemaria ohrabrivao: „Ako se ne osjećaš sposobnim moliti, idi Kristu kako su Njemu išli apostoli: Gospodine, nauči nas moliti! Onda ćeš doživjeti, da Duh Sveti pritječe u pomoć našoj slabosti, jer mi ne znamo što da molimo kako treba, ali sam Duh posreduje za nas neizrecivim uzdisajima (Rim 8,26), jer ni jedna riječ ne može izraziti onu neizmjernu dubinu.(3)

„Izuj obuću s nogu“

Na kraju duhovnih vježbi blažena Guadalupe Ortiz de Landázuri napisala je svetom Josemariji: „U drugim sam vam pismima govorila o svom unutarnjem razgovoru s Bogom, mojoj molitvi itd.: Kad se malo potrudim, Gospodin mi olakšava i ja se u potpunosti predajem.“ (4) Inicijativa za molitvu i sama molitva, dar su od Boga. Ali možemo također i sebe pitati: koja je naša uloga ovdje? Dijalog s našim Gospodinom je milost, ali ipak nije pasivna jer da bismo je primili moramo je željeti primiti.

Uz to što silno želimo primiti ovu milost, što još možemo učiniti kako bismo postigli ovaj život intenzivne molitve? Dobra polazna točka može biti shvaćanje kome se obraćamo i odgovoriti stavom poštovanja i klanjanja. U dijalogu na brdu Horeb, Bog je rekao Mojsiju: *»Ne prilazi ovamo!« – reče. »Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojem stojiš sveto je tlo. »Ja sam«, nastavi, »Bog tvoga oca; Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljevi.« Mojsije zakloni lice: bojao se u Boga gledati (Izl 3:5-6).*

Izuvanje obuće i pokrivanje lica bio je odgovor najvećeg izraelskog proroka prilikom prvog susreta s Bogom. Kada je to učinio pokazao je svoju duboku svijest da se nalazi pred transcendentnim Bogom. I mi možemo učiniti isti čin adoracije kada se primaknemo Isusu u Svetohraništu. Kao što je rekao Benedikt XVI u molitvi bdijenja s mladima pred Isusom u Presvetom Sakramentu: „Ovdje u svetoj Hostiji On je prisutan tu pred nama i među nama. Kao nekada i sada je otajstveno obavijen svetom tišinom; kao nekada, i ovdje se otkriva istinsko Božje lice. Za nas je On postao zrno koje pada na tlo, umire i donosi plod sve do kraja svijeta (usp. Iv 12:24). I sada je prisutan baš kao i tada u Betlehemu. Poziva nas na nutarnje hodočašće zvano klanjanje. Pođimo na ovo hodočašće duha i zamolimo ga da bude naš vođa.“(5)

Svoje klanjanje u molitvi iskazujemo na različite načine. Pred Isusom u Presvetom

Sakramentu mi, primjerice, kleknemo, kao znak naše malenkosti pred Bogom. A kada nam okolnosti onemogućavaju da se molimo pred Presvetim Sakramentom, možemo učiniti nešto slično poput oživljavanja svijesti da je Bog istinski u našoj duši i možemo „u nutrini“ kleknuti, moleći polako svaku riječ uvodne molitve ili neke druge molitve koja nas podsjeća da smo u Njegovoj prisutnosti.

„Oblak ga obavijaše“

Kada je Mojsije primio ploče zakona, s Bogom je razgovarao usred velikih manifestacija njegove slave, ali također i u velikoj intimnosti. *Slava se Jahvina nastani na Sinajskom brdu i oblak ga obavijaše šest dana. Sedmoga dana zovne Jahve Mojsija iz oblaka. Slava Jahvina na vrhuncu brda bijaše očima Izraelaca kao vatra koja sažiže. Mojsije zađe u oblak i uspne se na brdo. Četrdeset dana i četrdeset noći boravio je Mojsije na brdu. (Izl 24:16-18).*

Oblak predstavlja slavu Božju i pokazuje prisutnost Duha Svetoga. Ali također uspostavlja i intimnu atmosferu usred razgovora između proroka i njegovog Stvoritelja. Tako učimo da ako želimo moliti, trebamo razvijati vrline koje olakšavaju intimnost s Bogom: ljubav prema tišini, kako nutarnjoj tako i vanjskoj; upornost; sposobnost pažljivog slušanja koja nam omogućava čuti njegov glas.

Ponekad nam je teško cijeniti tišinu, a ako tijekom molitve ništa ne uspijemo čuti, često pokušavamo vrijeme ispuniti riječima, čitanjem ili čak slikama i zvukom. Iako to radimo s dobrom namjerom, tada nam može biti teže slušati Boga. Možda nam je potrebno „obraćenje tišini“, koja je puno više od obične šutnje. Sveti Josemaria napisao je riječi tijekom ljeta 1932. godine koje su kasnije objavljene u knjizi *Put*, a koje grafički prikazuju kako naš razgovor s Bogom uvijek treba biti na ovaj način: „Šutnja je stražar na vratima nutarnjeg života.“ (6)

Vanjska buka i nemirne strasti uzburkaju našu pažnju, dok tišina ponovo uspostavlja jedinstvo našeg srca i vodi nas na razmišljanje o smjeru vlastitog života. Aktivnost i rječitost u našoj molitvi ne približavaju nas Bogu niti nam omogućavaju djelovati istinskom dubinom. Kada smo hiperaktivni, nemamo vremena sabrati srce, misliti, dubinski živjeti, dok nas tišina, i nutarnja i vanjska, vodi susretu s Bogom, On nas posve obuzme. Prema tome, molitva zahtijeva tišinu koja uopće nije negativna i prazna, već *ispunjena* Bogom i vodi nas otkrivanju njegove prisutnosti. Kao što je napisala blažena Guadalupe: „Pođi dublje u tu tišinu kako bi došao tamo gdje je sam Bog: gdje ni anđeli ne smiju ulaziti bez našeg dopuštenja. Za klanjati se Bogu, slaviti Ga i izjavljivati Mu ljubav.“ (7) Upravo nam ovakva tišina omogućava slušati Boga.

Dakle, radi se o usmjeravanju pažnje – intelekta, volje i naklonosti – na Boga, a sve kako bismo dopustili samima sebi da nas On izazove. Prema tome, možemo se pitati onako kako nam preporučuje papa Franjo: „Jesu li to trenuci u kojima se tiho stavljaš u Božju prisutnost, kada mirno s Njim provodiš vrijeme, kada crpiš vodu s Njegovog izvora? Dopuštaš li da Njegova vatra zapali tvoje srce? Ako ne dopustiš da te On malo po malo zagrijava svojom ljubavlju i nježnosti nećeš se zapaliti. Kako onda misliš zapaliti druga srca svojim riječima i svjedočenjem?“ (8)

Uz tišinu, jednako je važna i upornost, jer molitva zahtijeva dosljednost. Zahtijeva vrijeme i trud, baš kao kod Mojsija, koji je šest dana proveo u oblaku da bi tek

sedmoga dana primio Božju riječ. Prije svega vanjska upornost-vjernost postavljenom vremenu za molitvu i njezinom trajanju. Kao što je sveti Josemaria uvijek savjetovao: „Razmatranje. – U određeno vrijeme i određenog trajanja. – Inače će se prilagoditi našim udobnostima: to je nedostatak mrtvljenja. A molitva bez mrtvljenja je malo uspješna.“ (9) Kada nam je motiv ljubav, ova upornost bit će vrata prema prijateljstvu s Bogom koje se izražava kroz razgovor, budući se On nikada ne nameće. On će nam govoriti samo ako mi to želimo. Upornost je s naše strane način da pokažemo i njegujemo svoju goruću želju za primanjem njegovih nježnih riječi.

Uz izvanjsku upornost, potrebna nam je i *nutarnja*, kao način učenja slušati. Trebamo usmjeriti svoj razum i boriti se protiv rastresenosti, poticati svoju volju na činove ljubavi i njegovati svoju naklonost koja je ponekad manjkava. Ovaj trud može umarati, osobito ako se trebamo često truditi jer nas puno toga čini rastresenim. Nadalje, odlučnost da slušamo ne treba se miješati s naglašenom strogosti ili metodom koncentracije, jer nam molitva treba slobodno teći. Iznad svega, ona teče tamo gdje joj Bog dopušta – *vjetar puše gdje hoće (Iv 3:8)*—ali također u skladu s našom specifičnom situacijom. Veliki dio naše molitve može ponekad biti jednostavno misliti na ljude koje volimo i moliti Boga za njih, a to je već razgovor ljubavi.

Jedan poseban savjet koji može pomoći našoj odlučnosti da naučimo slušati: izbjegavati bilo kakav „multitasking“ kako bismo ostali fokusirani i prisutni tijekom razgovora, bez da se brinemo za druge okupacije; njegovati stav onoga koji želi učiti, ponizno priznajući svoju ništavnost i Božje savršenstvo, možda koristeći kratke zazive ili strelovite molitve; postavljati Gospodinu određena pitanja i ostaviti Mu prostora da odgovori kada On to želi ili Mu jednostavno reći da smo spremni učiniti što god On od nas traži; razmatrati o Njegovoj ljubavi i pustiti svoje misli da teku dok se borimo protiv rastresenosti; naučiti držati um otvorenim kako bismo Mu dozvolili da nas iznenadi i kako bismo sanjali Božje snove, bez pokušavanja da „kontroliramo“ svoju molitvu. Tako otvaramo srce i Božjem otajstvu i njegovoj „logici“ i mirno možemo prihvatiti činjenicu da nismo sigurni gdje nas On to vodi.

„Pokaži mi slavu“

Kada započinjemo molitvu razumno očekujemo da će nam se Bog obratiti – kao što se to zaista često i dogodi. Ali bez obzira na sve budemo frustrirani u onim trenucima kada završimo molitvu, a da ništa nismo čuli, ili smo čuli jako malo. Ali, bez obzira što se dogodilo, trebamo biti sigurni u to da je *molitva uvijek plodna*. Na brdu Sinaj Mojsije moli: »Pokaži mi svoju slavu«. »Dopustit ću da ispred tebe prođe sav moj sjaj«, odgovori, »i pred tobom ću izustiti svoje ime Jahve. Bit ću milostiv kome hoću da milostiv budem; smilovat ću se komu hoću da se smilujem. A ti«, doda, »moga lica ne možeš vidjeti, jer ne može čovjek mene vidjeti i na životu ostati. Evo mjesta ovdje uza me«, nastavi Jahve. »Stani na pećinu! Dok moja slava bude prolazila, stavit ću te u pukotinu pećine i svojom te rukom zakloniti dok ne prođem. Onda ću ja svoju ruku maknuti, pa ćeš me s leđa vidjeti. Ali se lice moje ne može vidjeti.« (Izl 33:18-23). Ako je Mojsije bio frustriran jer ne vidi Božje lice, a tome se nadao, mogao je prestati pokušavati ili izgubiti motivaciju za daljnje susrete. Ali Mojsije je dozvolio da ga Bog vodi i tako postao onaj koji je Boga poznao licem u lice.

Ključ molitve nije u postizanju opipljivih rezultata, jednako kao ni biti zauzet određeni vremenski period. Ono što mi tražimo kroz svoj razgovor s Bogom nisu trenutni rezultati, već želimo dosegnuti jednu razinu, moliti tako da na neki način molitvu još više poistovjetimo s vlastitim životom: sa svojim mislima, naklonostima, nadama i snovima... Želimo biti s Bogom, ostati cijeli dan u njegovoj prisutnosti. Ukratko, osnovni plod molitve jest *život u Bogu*. Tada se na molitvu gleda kao na *komunikaciju života*: života kojeg smo primili i života kojeg živimo, života kojeg prihvaćamo i života kojeg dajemo. Nije važno ako nemamo toplih osjećaja ili veličanstvenog prosvjetljenja. Na puno jednostavniji način će tema naše molitve, kako je rekao sveti Josemaria (10), biti tema našeg života i obrnuto. Jer će cijeli naš život postati autentična molitva otvarajući se u „široku, mirnu i sigurnu rijeku.“ (11)

(1) Benedikt XVI je u svojoj katehezi o molitvi rekao: „Dok čitamo Stari zavjet primjećujemo jedan lik koji se ističe među ostalima: Mojsije, kao čovjek molitve.“ Opća audijencija, 1.lipnja 2011.

(2) Isto se događa u opisu stvaranja čovjeka: usp. *Post* 2:16.

(3) *Prijatelji Božji*, 244.

(4) Pismo, 12.prosinca 1949., u *Pisma svecu*, pog. 2.

(5) Benedikt XVI, *Obraćanje*, 20.kolovoza 2005.

(6) *Put*, 281.

(7) Mercedes Eguibar Galarza, *Guadalupe Ortiz de Landázuri*. Ares, Milan, 2019, str. 79.

(8) Franjo, *Gaudete et exsultate*, 151.

(9) *Brazda*, 446.

(10) Usp. *Susret s Kristom*, 174.

(11) *Prijatelji Božji*, 306.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (V): Kako nam se Bog obraća

Na teritoriju Pereje, u današnjem Jordanu, na vrhu brežuljka 100 metara iznad Mrtvog mora, stoji impresivna tvrđava Maheron. Tamo je Herod Antipas zatočio Ivana Krstitelja (*Mk 6:17*) (1). U hladnoj i vlažnoj tamnici isklesanoj od kamena, vladaju tama i tišina, a Ivana muči misao: vrijeme prolazi, a Isus se još nije objavio onako jasno kako se Ivan nadao. Primio je vijesti o njegovim velikim djelima (*Mt, 11:2*), ali izgleda da Isus sebe ne naziva Mesijom. Kada ga ljudi izravno upitaju, On šuti. Je li moguće da se Ivan prevario? Ali sve je tako jasno vidio! Vidio je Duha kako silazi s nebesa u obliku golubice i staje na njemu (*Jv, 1:32-43*). Stoga posla učenike da pitaju Gospodina: "Jesi li ti Onaj koji treba doći ili drugoga da čekamo?" (*Mt, 11:3*).

Isus odgovara na neočekivan način. Umjesto da im da jasan odgovor, On usmjerava njihovu pozornost na njegova djela: "Slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje Evanđelje". Iako malo zagonetan, njegov odgovor je dovoljno jasan onima koji znaju proročanstva Svetog Pisma koja ukazuju na dolazak Mesije i njegovog Kraljevstva. "Tvoji će mrtvi oživjeti, uskrsnut će tijela. Probudite se i kličite, stanovnici praha! Jer rosa je tvoja - rosa svjetlosti, i zemlja će sjene na svijet dati." (*Iz 26:19*). "Sljepačke će oči progledati, uši će se gluhih otvoriti" (*Iz 35,5*). Gospodin ohrabruje Ivana da Mu vjeruje: "I blago onom tko se ne sablazni o mene." (*Mt 11,6*).

U ovom prizoru vidimo sličnost s osobom kojoj je teško razaznati Božji glas u molitvi. Kad se i mi sami nađemo u ovoj situaciji, Isus nas poziva da potpuno promijenimo perspektivu, da napustimo našu čežnju za ljudskom sigurnošću i uđemo u tajanstvenu avanturu Boga koji nam govori kroz svoja djela i Sveto Pismo. U Isusovim riječima "blago onom tko se ne sablazni o mene", otkrivamo poziv na očuvanje vjere u molitvi, čak i kad se ponekad čini da nam Bog ne odgovara onako jasno kako smo se nadali.

Djela koja mogu prekinuti "šutnju"

Osoba koja se počela moliti možda će se često susresti s prividnom Božjom "tišinom". "Pričam Mu, govorim Mu o svojim brigama. Pitam Ga što bih trebao učiniti, ali On mi ne odgovara. Ne govori mi ništa." Ovo je bila i Jobova pritužba: "K Tebi vičem, al` Ti ne odgovaraš; pred Tobom stojim, al` Ti i ne mariš." (*Job 30,20*). Tada je lako postati zbunjen: "Oduvijek sam slušao da je molitva razgovor, ali Bog mi nikada ništa ne govori. Ako Bog razgovara s drugima...zašto ne sa mnom? Što radim pogrešno?" Ove sumnje osobe koja se moli ponekad mogu dovesti do kušnje nade. "Ako mi Bog ne govori, zašto bih se molio?" A ako se ova tišina protumači kao Božja odsutnost, može postati čak i kušnja vjere: "Ako Bog ne razgovara sa mnom, onda On ne postoji."

Što možemo reći kao odgovor na sve ovo? Prije svega, zaniijekati Božje postojanje

zbog njegove prividne šutnje nema smisla. Bog je možda odabrao šutjeti zbog bilo kojeg razloga, a to ne bi utjecalo na njegovo postojanje ili ne-postojanje, niti na njegovu ljubav prema nama. Vjera u Boga – i u njegovu dobrotu – odlučna je. U svakom slučaju, ovo može biti dobar trenutak da Ga potražimo, ispunjeni vjerom i povjerenjem: "Bože, ne šuti, nemoj ostati nijem i ne počivaj, Bože!" (Ps 83,1).

No, ne smijemo sumnjati ni u našu sposobnost da čujemo Božji glas. Ljudsko srce ima potrebne "resurse" da, pomoću milosti, čuje Boga kako nam se obraća, bez obzira na to koliko je ta sposobnost zamračena istočnim grijehom i našim osobnim grijesima. Prvo poglavlje *Katekizma Katoličke Crkve* naziva se "Čovjek je otvoren za Boga". Sveti Ivan Pavao II rekao je na općoj audijenciji: "Čovjek je, kako kaže tradicija kršćanske misli, "capax Dei": sposoban spoznati Boga i primiti dar koji je sam Bog. Stvoren doista na sliku i priliku Božju, on može živjeti osobni odnos s njim." (2) To je osobni odnos koji poprima oblik dijaloga sačinjenog od riječi i djela. (3) I ponekad, samo od djela, kao što se događa i u ljudskoj ljubavi.

Primjerice, samo izmjena pogleda između dvije osobe može biti tihi dijalog (postoje pogledi koji jasno govore), tako i naš povjerljiv razgovor s Bogom može biti u ovom obliku: "gledati u Boga i shvatiti da Bog gleda u nas. Kao što je Isus gledao u Ivana, što je odredilo tijek života njegovih učenika zauvijek." (4) Katekizam kaže da je "kontemplacija pogled vjere." (5) Često pogled može biti važniji i ispunjeniji značenjem, ljubavlju i svjetlom za naš život, nego dugačak niz riječi. Sveti Josemaria, kad je govorio o radosti koja proizlazi iz kontemplativnog života, rekao je da "iz duše izvire ponovno pjesma, nova pjesma, jer se i duša osjeća od Boga promatrana i ljubljena dovijeka." (6) Kao "prosjaci pred Bogom" (7), ponizno molimo da i mi, osim što znamo da je istina, možemo uvijek "osjetiti" Božji pogled na nas pun ljubavi.

Nijedan čovjek nikada nije tako govorio

Sveta Majka Terezija iz Calcutte rekla je "u glasnoj molitvi mi se obraćamo Bogu; u razmatrajućoj molitvi On se obraća nama." (8) Tada Bog izliva Sebe u nas." Ovo je pokušaj objašnjavanja nečeg što je neobjašnjivo. U stvarnosti, molitva podrazumijeva tajanstvenost. Ovaj "tajanstveni susret" između Boga i osobe koja se moli događa se na razne načine. Neke od njih teško je odrediti i ne mogu se u potpunosti razumjeti ni objasniti. Kao što *Katekizam Katoličke Crkve* navodi o razmatrajućoj molitvi: "Trebamo se također suprotstaviti načinima *mišljenja* "ovoga svijeta", oni nas okužuju ako nismo budni. Primjerice, neki drže da je istinito samo ono što se može potvrditi razumom i znanošću; molitva je pak tajna koja se prelijeva nad našu svijest i podsvijest" (9) Poput Ivana Krstitelja, često tjeskobno tražimo opipljive dokaze koji nisu uvijek dostižni u nadnaravnom kraljevstvu.

Način koji Bog odabire za razgovor s našim dušama nadilazi naše razumijevanje i mi to nikada ne možemo u potpunosti razumjeti. "Znanje to odveć mi je čudesno, previsoko da bih ga dokučio." (Ps 139,6) Naša abeceda nije Božja abeceda, naš jezik nije njegov jezik, naše riječi nisu Njegove riječi. Bog ne treba glasnice da bi govorio, niti ga se sluša ušima, već skrovitijim i tajanstvenijim mjestom u našem biću. Ponekad to zovemo našim srcem; katkad našom savješću. (10) Bog nam se obraća kroz stvarnost Njegova Bića stvarnosti koja smo mi. Zvijezda je u odnosu s drugim zvijezdama ne pomoću riječi, već pomoću sile gravitacije. Bog nam se ne

treba obraćati riječima, iako On i to može. On govori svojim riječima i tajnim djelovanjem Duha Svetoga u našoj duši, dotičući naše srce, uznemirujući naše emocije i dajući svjetla našem razumu kako bi nas nježno privukao Sebi. Može se dogoditi da ispočetka toga nismo svjesni. No, kako vrijeme prolazi, On će nam pomoći da budemo strpljiviji ili puni razumijevanja, da bolje radimo ili da dajemo veću pozornost prijateljstvu... Ukratko, naša ljubav prema Bogu neprestano će rasti.

Katekizam Katoličke Crkve govori da je za osobu koja moli "Preobrazba srca koje moli prvi odgovor na našu prošnju." (11) To je preobrazba koja je obično spora i postepena, na trenutke čak i neprimjetna, ali je svejedno posve sigurna te ju moramo prepoznati i biti zahvalni na njoj. To je ono što je Sveti Josemaria učinio 7. kolovoza 1931.: "Danas ovaj dijecezanski svećenik slavi blagdan Preobraženja Gospodina našega Isusa Krista. Kada sam prinio svoje nakane u svetoj Misi, primijetio sam unutarnju promjenu koju je Bog u meni tih godina učinio... I to usprkos meni samom: mogu reći, bez moje suradnje. Mislim da sam tada odlučio posvetiti čitav svoj život ispunjenju Božje volje." (12) Ova "unutarnja promjena" koja se prepoznaje u molitvi jedan je od načina na koji nam se Bog obraća...kakav prekrasan način! Onda razumijemo ono što je hramski službenik rekao svećeničkim glavarima: "Nijedan čovjek nikada nije tako govorio" (Iv 7,46). Bog govori kao što nitko drugi ne može govoriti: mijenjajući naše srce.

Božja je riječ "živa i djelotvorna" (Heb 4,12). Ona nas mijenja, a Njegova djela u našoj duši nadilaze naše razumijevanje. Kao što je Jahve rekao proroku Izaiji: "Visoko je iznad zemlje nebo, tako su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli. Kao što daždi i sniježi s neba bez prestanka dok se zemlja ne natopi, oplodi i ozeleni da bi dala sjeme sijaču i kruha za jelo, tako se riječ koja iz mojih usta izlazi ne vraća k meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslao" (Iz 55, 9-11). Ova tajanstvena učinkovitost je poziv da rastemo u poniznosti koja "je temelj molitve. Tek kada ponizno priznamo da ne znamo moliti kako bismo trebali, onda smo spremni slobodno primiti dar molitve." (13) Spremni smo se s povjerenjem otvoriti Božjim djelima.

Božja uzvišena sloboda

Bog nam govori kada On to želi. Ne možemo staviti ograničenja na Duha Svetoga. Nije u našim rukama upravljati njegovim djelovanjem u našim dušama. Sveti Josemaria jednom je rekao da je Krist, prisutan u svetohraništu, "Gospodin koji govori kad On to želi, kad to najmanje očekujemo, i kaže određene stvari. Tada šuti, jer želi odgovor naše vjere i naše odanosti." (14) Mi "ulazimo u molitvu" ne kroz vrata naših osjetila – vid, sluh, osjećaje – nego "na uska vrata vjere" (15) pokazanoj u brizi i ustrajnosti koje polažemo u vrijeme za molitvu. Iako možda to odmah ne shvaćamo, naša molitva donosi plod.

Ovo se često događalo Osnivaču Opusa Dei. Primjerice, 16. listopada 1931. rekao je: "Želio sam se moliti, nakon Mise, u tišini svoje crkve. Nisam uspio. U ulici Atocha kupio sam novine (ABC) i ušao u tramvaj. Do ovog trenutka, kada to pišem, nisam uspio pročitati više od jednog odjeljka u novinama. Osjetio sam kako kroz mene prolazi molitva obilne i goruće ljubavi. Tako sam se osjećao u tramvaju cijelim putem kući." (16) Sveti Josemaria pokušao je bez uspjeha moliti se na tihom mjestu. A opet, nekoliko minuta kasnije, usred buke i gužve u tramvaju

punog ljudi, dok je čitao novine, obuzela ga je Božja milost i iskusio je "najuzvišeniju molitvu" svojega života, prema onome što je sam rekao.

Mnogi drugi sveci svjedočili su Božjoj slobodi u obraćanju duši kada On to želi. Sveta Terezija Avilska, na primjer, prepričava u svom *Životu*: "Smijala bih se sama sebi i mislila da je ugodno shvatiti koliko nisko duša može potonuti ako Bog neprestano ne radi u njoj. U takvom stanju, duša jasno vidi da nije bez Boga: to nije poput teških kušnji koje sam ponekad iskusila. Duša sakuplja drvo i čini sve što može sama, ali ne uspijeva pronaći način da upali vatru ljubavi Božje. Samo Njegovim velikim milosrđem može se vidjeti dim, koji pokazuje da vatra nije posve ugašena. Tada Gospodin dolazi natrag i zapali vatru, jer duša samu sebe izluđuje puhanjem u vatru i premještanjem drva, a opet sva njena nastojanja samo sve više gase vatru. Vjerujem da je najbolja stvar za dušu da bude potpuno pomirena s činjenicom da sama ne može ništa učiniti...i naučiti kroz iskustvo koliko malo može učiniti sama." (17)

Zapravo, Bog nam se obraća mnogo puta. Ili, bolje rečeno, nikada nam se ne prestaje obraćati u svakom trenutku. Na određeni način, naučiti moliti se je naučiti prepoznati Božji "glas" u njegovim djelima, baš kao što je Isus pomogao Ivanu Krstitelju da to učini. Duh Sveti nikada ne prestaje djelovati u našim dušama. Kao što je Sveti Pavao podsjetio Korinćane: "niti tko može reći: 'Isus je Gospodin' ako nije pod djelovanjem Svetoga Duha" (1 Kor 12,3). Ovo bi nas trebalo ispuniti mirom. No, tko god izgubi iz vida ovu istinu mogao bi se lako obeshrabriti. "Oni pak koji molitvom traže Boga, brzo se obeshrabre, jer ne znaju da molitva dolazi također od Duha Svetoga, a ne samo od njih." (18) Kako nikada ne bismo postali obeshrabreni u molitvi, moramo imati veliko povjerenje u Duha Svetoga i njegove raznolike i tajanstvene načine djelovanja u našoj duši: "Kraljevstvo je Božje kao kad čovjek baci sjeme u zemlju. Spavao on ili bdio, noću i danju sjeme klija i raste - sam ne zna kako" (Mk 4, 26)

Jose Brage

- (1) Usp. Flavius Joseph, *Židovski antikviteti*, 18, 5, 2.
- (2) Sveti Ivan Pavao II, *Opća audijencija*, 26.srpnja 1998.
- (3) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2567.
- (4) Sveti Josemaria, Bilješka s meditacije, 9.siječnja 1959.
- (5) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2715.
- (6) Sveti Josemaria, Homilija "Prema svetosti," u *Prijatelji Božji*, br. 307.
- (7) usp. sveti Augustin, *Sermon* 56, 6, 9.
- (8) Sveta Terezija iz Kalkute, *No Greater Love*, New World Library, p. 5.
- (9) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2727.
- (10) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1776.

(11) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2739.

(12) Sveti Josemaria, *Bilješke*, br. 217; u Andres Vazquez de Prada, *The Founder of Opus Dei*, Vol. I, Scepter Publishers, 2001, str. 287-288.

(13) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2559.

(14) Sveti Josemaria, *Bilješke s obiteljskog druženja*, 18.lipnja 1972. (*Cronica*, 2000, str. 243).

(15) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2656.

(16) Sveti Josemaria, *Bilješke*, br. 334; u Andres Vazquez de Prada, *The Founder of Opus Dei*, Vol. I, Scepter Publishers, 2001, p. 294.

(17) *Život Terezije od Isusa*, prevela E. Allison Peers, Image Book, Ch. XXXVII, pp. 216-217.

(18) *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2726.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (VI): Najmoćniji govor

Bog nam govori. Konstantno. Govori riječima i djelima. Njegov govor je mnogo bogatiji od našega. Sposoban je dodirnuti tajne opruge naše nutrine, služeći se, naprimjer, osobama ili događajima koji nas okružuju. Bog nam govori u Pismu, u Liturgiji, preko Crkvenog nauka... Budući da nas uvijek gleda s ljubavlju, traži dijalog s nama u svakom događaju, pozivajući nas uvijek da budemo sveti. Zbog toga, kako bismo mogli čuti taj tajanstveni božji govor, uvijek nastojimo započeti našu molitvu činom vjere.

Iznutra ...

Bog govori svojim utjecajem na naše vlastite snage, da može iznutra pokrenuti: našu inteligenciju, nadahnućima; naše osjećaje, poticajima; našu volju, odlukama. Zbog toga, kao što nas je poučio sveti Josemaría, kada završimo s molitvom možemo reći: „Zahvaljujem ti Bože moj, za sve dobre odluke, poticaje i nadahnuća koje si mi dao za ovo vrijeme molitve”.

Ali, razmatrajući stvarnost, može se pojaviti sumnja: „I kako mogu znati da je on onaj koji mi govori? Kako mogu znati da te odluke, poticaji i nadahnuća nisu moje jednostavne ideje, želje i osjećaji?”. Odgovor nije jednostavan. Molitva je umjetnost koja se uči s vremenom i uz pomoć duhovnog vodstva. Ali možemo reći da od Boga dolazi sve što nas potiče da više ljubimo njega i druge, da vršimo njegovu volju, također kada to podrazumijeva žrtvu i velikodušnost. Brojne osobe, naviknute moliti, mogu reći: „Za vrijeme svoje molitve mislim na iste stvari na koje mislim i tijekom dana, ali s jednom razlikom: kada završim, uvijek to napravim u srcu s ‘neka ne bude volja moja, nego tvoja’, a to mi se ne događa u drugim trenucima”.

Često, Bog govori direktno srcu, čiji govor poznaje bolje od ikoga. Čini to preko dubokih želja koje nam on sam usađuje. Zbog toga, čuti Boga često znači uroniti u vlastito srce i imati hrabrosti staviti pred njega naše čežnje, s namjerom da proniknemo što nas usmjerava ispunjenju njegove volje, a što ne. Što uistinu želim? Zašto? Odakle dolaze ti poticaji? Gdje me vode? Varam li se praveći se da nisu tu i zanemarujući ih? Pred ovim pitanjima, normalnima za onoga koji hoće živjeti molitveni život, papa Franjo nam preporučuje: „Kako se ne bismo prevarili treba (...) se pitati: Poznajem li samoga sebe, povrh mog izgleda i osjećaja?; Znam li što veseli ili rastužuje moje srce?” [1].

Osim što govori našem srcu i inteligenciji, Bog to također radi preko naših *nutarnjih osjećaja*: govori našoj mašti, potičući neku scenu ili sliku; i govori našem sjećanju, preko neke uspomene ili riječi koje mogu biti odgovor na našu molitvu ili indikator njegovih želja. Tako se, na primjer, dogodilo, svetom Josemariji 8. rujna 1931. Molio se u crkvi Zaklade za bolesne, bez mnogo volje – kako on sam kaže –, mašte puštene na volju, „kada sam shvatio da, nenamjerno, ponavljam riječi na latinskom, na koje se nikad nisam osvrtao i koje nisam imao razloga pamtit: Čak i

sada, kako bi ih se sjetio, morat ću ih pročitati s papira koji uvijek nosim u džepu da mogu zabilježiti što Bog želi (...) (instinktivno, kao po običaju, zabilježio sam rečenicu upravo tamo, na prezbiteriju, a da joj nisam pridavao značaj): sljedeće riječi iz Pisma koje sam zamijetio na svojim usnama kažu: 'et fui tecum in omnibus ubicumque ambulasti, firmans regnum tuum in aeternum': upotrijebio sam razum kako bih shvatio rečenicu, ponavljajući je polako. Zatim, jučer popodne, danas također, kada sam ponovno pročitao ove riječi (dakle, – ponavljam – kao da je Bog bio odlučan potvrditi mi da su njegove, s vremena na vrijeme ih se ne mogu sjetiti) jasno sam shvatio da mi je Isus Krist dao naslutiti, na našu utjehu, da 'će Božje Djelo biti s Njim posvuda, potvrđujući kraljevstvo Isusa Krista zauvijek' " [2].

Da bi nam govorio, Bog se također može poslužiti bilješkama koje vodimo tijekom duhovne obnove ili tijekom formacije, naročito kada ih iščitavamo u molitvi pokušavajući proniknuti njihov smisao. Tamo ćemo možda moći otkriti glavnu nit ili ponavljanja koja će nam dati trag za ono što nam Gospodin želi reći.

Šapat koji ne prestaje

Istina je da Gospodin ponekad govori jasno i na nadnaravan način, ali to često nije slučaj. Gospodin obično govori tiho i zbog toga često ne primjećujemo male darove – odluke, nadahnuća, poticaje – koje nam nudi u jednostavnoj molitvi. Može nam se dogoditi kao sirijskom generalu Amanu koji, kada ga je prorok Elizej potakao da se okupa sedam puta u rijeci da ozdravi od gube, se žalio govoreći: „Gle, ja mišljah, izići će preda me, zazvat će ime Jahve, Boga svoga, stavit će ruku na bolesno mjesto i odnijeti mi gubu” (2 Kr 5, 11). Aman je pritekao Bogu Izraelaca, ali očekivao je nešto spektakularno pa čak i bučno. Na sreću, njegove sluge su ga potaknule da razmisli: „Da te je prorok zatražio nešto zahtjevnije, ne bi li to učinio? A kako tek ne ako ti je rekao: ‘operi se i ostat ćeš čist’” (2 Kr 5, 13). General se vratio da bi poslušao savjet, naizgled previše običan, i na takav način je došao u dodir sa spasiteljskom moći Boga. U molitvi se isplati obratiti pažnju na te tračke svjetla koji rasvjetljavaju *ono što već znamo*, na pokrete Duha Svetoga *da izvršavamo svakodnevne dužnosti*, na poticaje malog intenziteta i *lake* odluke, ne prezrevši ih zbog prozaičnosti, budući da sve to može biti od Boga.

Na jedno pitanje o molitvi, kardinal Ratzinger je odgovorio na sljedeći način: „Uglavnom, Bog ne govori preglasno, ali istina je da nam govori uvijek iznova. Moći ga čuti ovisi, kao što je prirodno, o tome da primatelj – recimo – i pošiljatelj budu usklađeni. U naše vrijeme, s našim trenutnim stilom života i načinom razmišljanja, previše je interferencija između njih dvoje i usklađivanje postaje jako teško...Očito je da Bog ne govori preglasno; ali istina je da nam tijekom života govori preko znakova ili susreta s drugim osobama. Jednostavno je dovoljno da budemo malo pažljivi i da ne dopustimo da nas potpuno obuzmu izvanjske stvari” [3]. Ta sposobnost za pažnju usko je povezana s unutarnjim uzmakom – ponekad također i vanjskim – i ono je u čemu se trebamo vježbati. Da bismo primijetili Boga, potrebno je da nakratko zaustavimo svakodnevnu užurbanost i zajedno s njim se suočimo sa snagom samoće. Potrebna nam je tišina.

Istina je da nam Bog govori na tisuće različitih načina. Može se dogoditi da se toliko naviknemo na njegove darove da više ne primjećujemo, da ga ne prepoznamo, kao što se događalo s Isusovim zemljacima: „Nije li ovo drvodjeljin

sin? Nije li mu majka Marija, a braća Jakov, i Josip, i Šimun, i Juda? I sestre mu nisu li sve među nama?” (Mt 13, 55-56). Trebamo tražiti Duha Svetoga da nam proširi zjenice, otvori uši, očisti srce i rasvijetli savjest da znamo prepoznati njegov šapat koji nikad ne prestaje, to besmrtno govorkanje u nama.

Bog nam je već govorio

Kada Isus odgovara učenicima Ivana Krstitelja nabrajajući znakove – „Slijepi progledaju, hromi hode, gubavci se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje evanđelje” (Mt 11,5) – naviješta ispunjenje starih proročanstava Svetog pisma o Mesiji. Doista, Bog nam je već govorio i govori svakome od nas na jedinstven način preko Svetog pisma: „U Svetim knjigama, Otac koji je na nebesima pun ljubavi dolazi u susret sa svojom djecom i razgovara s njima” [4]. Zbog toga, „molitva bi trebala biti praćena čitanjem Svetog pisma, da se uspostavi dijalog između Boga i čovjeka; jer ‘Njemu govorimo kada se molimo, i Njega slušamo kada čitamo božje riječi’ (sveti Ambrozije, off. 1, 88)” [5]. Biblijske riječi nisu samo nadahnute od Boga, već nadahnjuju Bogom.

Na poseban način čujemo Boga u Evanđeljima, koja obuhvaćaju riječi i djela Našeg Gospodina Isusa Krista. Autor Poslanice Hebrejima ističe činjenicu da: „Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu. Njega postavi Baštinikom svega; Njega po kome sazda svjetove” (Heb 1, 1-2). Sveti Augustin smatrao je da su Evanđelja „usta Kristova: On sjedi na Nebesima, ali ne prestaje govoriti na zemlji” [6]. Zbog toga naša molitva živi u meditaciji Evanđelja; čitajući, meditirajući, čitajući iznova, pohranjujući u pamćenje, proučavajući uvijek nanovo njegove riječi, Bog govori našem srcu.

Sveti Josemaría, sljedeći Crkvenu tradiciju, neprestano je preporučavao da slušamo Boga meditirajući evanđelja: „I savjetujem ti da se u molitvi uključiš u dijelove Evanđelja kao novi lik. Prvo zamisli događaj ili otajstvo, koje će ti poslužiti da se povučesh i meditiraš. Zatim upotrijebi razum da bi razmatrao taj dio Učiteljeva života: njegovo nježno Srce, njegovu poniznost, njegovu čistoću, njegovo izvršavanje Očeve Volje. Ispričaj mu što se tebi obično događa u takvim situacijama. Budi pažljiv jer možda će ti On pokazati nešto: dogodit će se ti nutarnji pokreti, spoznaje, protivljenja” [7]. Naš trud se očituje u konkretnim radnjama: *zamisliti* prizor, *intervenirati* u zbivanja, *razmatrati* neko obilježje Učitelja, *pričati* mu što se nama događa...Uslijedit će mogući Božji odgovor: *pokazat će* nam neku stvar, *potaknut će* nutarnje pokrete u našoj duši, *dat će nam da shvatimo* nešto. Na takav način se gradi dijalog s njim.

U drugim prilikama, sveti Josemaría nas potiče da kontempliramo i oponašamo Isusa sljedećim riječima: „Budi ti lik u tom božanskom zapletu i sudjeluj. Kontempliraj Kristova čuda, oslušuj plimu i oseku svjetine oko njega, razmijeni prijateljske riječi s prvom Dvanaesticom...Gledaj Gospodina u oči i zaljubi se u Njega, da bi ti postao drugi Krist” [8]. Kontempliranje, osluškivanje, izmjena prijateljskih riječi, promatranje...radnje su koje zahtijevaju buđenje i pokretanje naših vještina i osjećaja, naše mašte i razuma. Jer svaki od nas je tamo, na svakoj stranici evanđelja. Svaka scena, svako Isusovo djelovanje, daje smisao i osvjetljava moj život. Njegove riječi upućene su meni i utvrđuju moje postojanje.

[1] Francisco, Ex. ap. *Christus vivit*, 25. III. 2019., br. 285.

[2] sveti Josemaría, *Intimne bilješke*, br. 273; u Andrés Vázquez de Prada, *Osnivač Opusa Dei*, svezak I, str. 385-386.

[3] Joseph Ratzinger, *Sol zemlje*, Palabra, Madrid, 1997., str. 33.

[4] II. vatikanski sabor, Const. dog. *Dei Verbum*, br. 21. usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 2700.

[5] II. vatikanski sabor, Const. dog. *Dei Verbum*, br. 25. usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 2653.

[6] sveti Augustin, *Sermón* 85, 1.

[7] sveti Josemaría, *Prijatelji Božji*, br. 253.

[8] sveti Josemaría, Bilješke s razmatranja, 12. X. 1947.; u *Dok nam je putem govorio*, str. 36.

Slika: Benjamin Davies, na Unsplashu.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (VII): U potrazi za kvalitetnom vezom

U prošlom stoljeću dosta se govorilo o mogućem postojanju *crvenog telefona* koji je spajao lidere dviju velikih svjetskih sila, mada su one bile udaljene tisućama kilometara. Ideja da se može neposredno komunicirati s tako udaljenim osobama izazvala je veliko iznenađenje. Još uvijek su bili nezamislivi mobilni uređaji koje danas poznajemo. Odnoseći se na ovaj artefakt, 1972. godine sveti Josemaría je rekao da mi imamo „nit koja nas izravno spaja s Našim Gospodinom Bogom, puno izravnije (...). Tako je dobar da je uvijek dostupan, ne pušta nas da čekamo”[1].

Vjerujući znamo da je Gospodin uvijek s druge strane linije. Međutim, koliko smo samo puta doživjeli poteškoće da ga čujemo ili da ostanemo dosljedni rasporedu molitve koji smo odabrali. Neke osobe opisuje te poteškoće govoreći da „se ne mogu povezati s Bogom”. Radi se o bolnom iskustvu koje može dovesti do napuštanja molitve. Vrlo je vjerojatno da smo ga i sami doživjeli. Ponekad, koliki god trud uložili, pa makar se trudili i godinama, osjećaj da ne znamo komunicirati s Bogom je i dalje prisutan: iako smo sigurni da imamo izravnu vezu s njim, ne uspijevamo izaći iz unutarnjeg monologa, ne postizemo intimnost za kojom toliko čeznemo.

Papa Franjo bodri nas da „održavamo vezu s Isusom, da budemo na liniji s Njim (...). Jednako kao što te brine da ne izgubiš internet vezu, pazi da tvoja veza s Gospodinom bude aktivna, a to znači ne prekidati dijalog, slušati ga, govoriti mu o svojim stvarima”[2]. Kako da ostanemo budni s druge strane linije? Što možemo učiniti da naša molitva bude dijalog dviju osoba? Koji put slijediti da, tijekom godina, nastavimo rasti u intimnosti s Gospodinom?

Gleda ih s obale

Nakon Uskrsnuća, učenici se sele u Galileju jer je Gospodin tako zatražio preko svetih žena: „Ondje će me vidjeti!” (Mt 28, 10). Sviće. Petar i Ivan, u društvu još petorice, veslaju prema obali nakon neuspješnog noćnog ribolva. Isus ih gleda s obale (usp. Iv 20, 4). Na sličan način kao što se događa u toj sceni, kada počinjemo moliti stavljamo se u Isusovu prisutnost, znajući da nas on iščekuje; promatra nas s obale spreman čekati i slušati. Zamisliti da je Gospodinov pogled nad nama pomoć će nam tijekom molitve. Mi ga također želimo gledati: „Da te gledam: u tom je srž molitve”[3]. Doista, u korijenu dijaloga s Bogom je susret pogleda dviju osoba koje se vole: „Gledati Boga i dopustiti da nas Bog gleda: to znači moliti”[4].

Ali također želimo slušati njegove riječi, vidjeti koliko nas voli i shvatiti što želi. Učenici nisu ulovili ništa, ali Isus im govori, daje im upute da se ne vrate praznih ruku: „Bacite mrežu na desnu stranu lađe i naći ćete” (Iv 21, 6). Dobri razgovori često ovise o skladu koji se uspostavlja s prvim riječima. Na isti način, prve minute molitve su važne jer daju smjernicu ostalima. Potruditi se da započnemo

razgovor pomoć će nam da puno jednostavnije održimo živim kasniji dijalog.

Do tog trenutka, oni koji su bili u lađi su sumnjali. Kada su vidjeli mreže pune riba i kada su shvatili da je to što su ušli u onaj dijalog s Isusom učinkovitije od tolikih sati samostalnog truda, Ivan reče Petru: „Gospodin je!” (Iv 21, 7). Ova sigurnost već je početak molitve: Gospodin je ovdje, uz nas, bilo da smo ispred svetohraništa ili na bilo kojem drugom mjestu.

Kako Duh Sveti dopušta

Vukući lađu, otežalu od punih mreža, učenici su stigli do obale. Tamo se susreću s neočekivanim doručkom od kruha i ribe s roštilja. Nakon što su sjeli oko vatre, jedu u tišini. Nitko „se ne usudi upitati ga: ‘Tko si ti?’ Znali su da je Gospodin.” (Iv 21, 12). Težina razgovora pada na Isusa. Uistinu, ključ molitve je da dopustimo Bogu da djeluje iznad napora našeg vlastitog srca. Kada su pitali svetog Ivana Pavla II. kakva je bila njegova molitva, odgovorio je: „Trebalo bi pitati Duha Svetoga! Papa moli onako kako mu Duh Sveti dopušta da moli.” [5] Najvažniji element je *ti*, jer je na Bogu inicijativa.

Nakon što se stavimo u Božju prisutnost, potrebno je *ugasiti buku* i ostati u nutarnjoj tišini, što zahtjeva izvjestan napor. Tako će biti jednostavnije čuti Isusov glas koji nas pita: „Dječice, imate li što za prismok?” (Iv 21, 5); koji nam kaže: „Donesite riba što ih sada uloviste.” (Iv 21, 10); ili koji nas ljubazno poziva: „Idi za mnom!” (Iv 21, 19). Zbog toga, Crkveni Katekizam ističe da je potrebna borba da *se odspojimo kako bismo se spojili*, i tako pričali s Bogom u samoći svog srca [6]. Sveci su mnogo puta ponavljali ovaj savjet: „Ostavi na trenutak svoje svakodnevne obaveze; uđi na tren u sebe sama, daleko od zbrke svojih misli. Izbaci iz sebe tjeskobne brige; udalji od sebe svoje nemire (...). Uđi u odaje svoje duše; isključi sve osim Boga i onoga što ti može pomoći da ga pronađeš; i tako, kada su sva vrata zatvorena, idi u potragu za Njim. Kaži tada dušo moja, kaži tada Bogu: ‘Tražim lice tvoje, Gospodine, žudim vidjeti tvoje lice’ (Ps 27, 8)” [7]

Ovo neće uvijek biti jednostavno, jer obaveze i brige intenzivno okupiraju naše pamćenje i maštu i mogu popuniti našu nutrinu. Jasno je da ne postoji magičan štapić, jer gubitak pažnje je često neizbježan i teško je zadržati pozornost bez uspona i padova. Sveti Josemaría je savjetovao da ih pretvorimo u temu našeg razgovora s Isusom, koristeći priliku da „molimo za objekt te distrakcije, za te osobe i dopustimo Gospodinu, koji uvijek izvlači ono što želi od svakog cvijeta, da djeluje” [8]. Moći pronaći prave trenutke i odgovarajuća mjesta također je djelotvorna pomoć; iako se može moliti na svakom mjestu, sve okolnosti ne olakšavaju dijalog niti izražavaju na isti način iskrene želje za molitvom.

Uvodna molitva: kvalitetna veza

S ciljem da se omogući *kvalitetna veza*, sveti Josemaría preporučivao je uvodnu molitvu koju je on običavao koristiti [9]. Ovim riječima uči nas da započnemo molitvu s činom vjere i s poniznom raspoloživošću: „Vjerujem da si ovdje prisutan”, „smjerno ti se klanjam”. To je jednostavno način da kažemo Isusu: „Došao sam biti s tobom, želim ti govoriti i želim da ti meni također govoriš; posvećujem ti ove trenutke s nadom da će mi ovaj susret pomoći da se više približim tvojoj volji”. Kada kažemo „čvrsto vjerujem” izražavamo činjenicu, ali i

želju također; tražimo od Gospodina da nam umnoži vjeru, jer znamo da „je vjera ono što daje krila molitvi”[10]. A taj čin vjere nas dovodi do klanjanja kojim priznajemo, s jedne strane, njegovu veličinu i, u isto vrijeme, izražavamo mu želju da se prepustimo u njegove ruke. S druge strane, priznajemo naše slabosti tražeći oprost i milost jer je „poniznost temelj molitve”[11]. Priznajemo da smo maleni pred njegovom veličinom, u nedostatku vlastitih rješenja. Molitva je besplatan dar koji čovjek treba tražiti kao prosjak. Zbog toga je sveti Josemaría završavao s „molitva je poniznost čovjeka koji priznaje svoju potpunu bespomoćnost”[12].

Vjerovati, klanjati se, moliti za oprost i tražiti pomoć: četiri pokreta srca koja nas otvaraju jednoj *dobroj vezi*. Mirno ponavljanje ove uvodne molitve može nam pomoći, kušajući je riječ po riječ. Vjerojatno je vrijedi ponoviti nekoliko puta dok naša pažnja ne postane usmjerena na Gospodina. Može nam biti od pomoći da osmislimo personaliziranu uvodnu molitvu i koristimo je kada smo smeteni ili u suhoći. Općenito, ako nam se dogodi da smo rastreseni ili prazni, polagano ponavljanje neke molitve na glas (Oče naš ili koja god nas pokreće u takvom trenutku) pomaže nam da se usredotočimo i smirimo dušu: jedan, dva, tri puta, pazeći na ritam, pažljivo izgovarajući riječi ili zamjenjujući neke od njih.

Zapaljen oganj: dijalog

To početno povezivanje prethodi zapletu molitve, tom „dijalogu s Bogom, od srca srcu, u kojem sudjeluje cijela duša: razboritost i mašta, pamćenje i volja”[13]. Ako se vratimo u onu zoru kada se učenici nisu mogli načuditi čudesnom ulovu, Isus pali vatru da zagrije ono što je pripremio. Možemo zamisliti kako je to radio, izbjegavajući smetnje kako bi vatra mogla poprimiti oblik. Na isti način, ako promatramo molitvu kao mali oganj kojeg želimo vidjeti kako se povećava, u prvom redu trebamo pronaći primjereno *gorivo*.

Gorivo koje potpiruje oganj obično je skup zadaća koje moramo ispuniti i naše osobne životne okolnosti: *tema* dijaloga je naš život. Naše radosti, tuge i brige su najbolji sažetak onoga što nosimo u srcu. Jednostavno rečeno, naš razgovor je usko povezan s dnevnim događanjima, kao što možemo zamisliti da se zbilo i za uskršnji doručak. Čak, u nerijetkim situacijama, započet će s jednim: „Gospodine, ne znam!”[14]. Također, kršćanska molitva nije ograničena na to da otvaramo vlastitu intimu Bogu, već na poseban način potpirujemo oganj samim Kristovim životom. Razgovaramo s Bogom o njemu također, o njegovom prolasku po zemlji, o njegovim željama za otkupljenjem. Uz sve ovo, s obzirom da se osjećamo odgovornima za našu braću, „kršćanin ne ostavlja svijet izvan vrata svoje sobe, već u srcu nosi osobe i situacije, probleme, mnoge stvari”[15].

Nadalje, svatko će tražiti načine molitve koji mu najbolje odgovaraju. Ne postoje stroga pravila. Bez sumnje, držati se određene metode omogućava nam da znamo što činiti dok ne iskusimo Božju inicijativu. Tako, naprimjer, nekim osobama odgovara imati fleksibilan plan molitve tijekom tjedna. Ponekad, zapisivati što govorimo pomaže nam da ne odlutamo. Molitva će biti različita u razdobljima intenzivnog rada od one u mirnijim razdobljima; također će biti usmjerena liturgijskim vremenom u kojem se nalazi Crkva. Ima mnogo putova koji nam se otvaraju: uroniti u kontemplaciju Evanđelja tražeći Svetu Ljudskost Gospodinovu ili meditirati nad određenom temom uz pomoć dobre knjige, svjesni da čitanje olakšava ispit; bit će dana kada ćemo više moliti, slaviti ili se klanjati; spokojno

moliti kratke zazive dobar je put kada se nalazimo u situaciji unutarnjeg nemira; u drugim slučajevima ćemo samo šutjeti, znajući da nas Krist ili Marija nježno gledaju. Na kraju, koji god bio put kojim nas vodi Duh Sveti, sve nas vodi da „upoznamo Njega i upoznamo sebe”[16].

Vjetar i otpalo lišće

Osim dobrog *goriva*, isplati se imati na pameti zapreke s kojima se možemo susresti nastojeći održati plamen živim: *vjetar* mašte koji nastoji ugasiti slabi početni plamen, i *vlažno otpalo lišće* sitnih mizerija koje ćemo pokušati spaliti.

Mašta, definitivno, ima važnu ulogu u dijalogu i treba računati na nju naročito kada kontempliramo Gospodinov život. Ali u isto vrijeme je, *glavna luda kuće* koja ima raspjevani glas u našem svijetu mašte. Imati previše raspuštenu maštu, nekontroliranu, izvor je izgubljenosti. Od tu dolazi potreba da se suprostavimo nasrtajima vjetra koji želi ugasiti vatru i, u isto vrijeme, potaknemo one koji je žele rasplamsati. Ima jedan značajan detalj u susretu Uskrslog s učenicima na obalama Tiberijade. Samo jedan od njih je bio na Kalvariji, sveti Ivan, i upravo je on onaj koji prepoznaje Gospodina. Kontakt s križem je pročistio njegov pogled: postao je istančaniji i precizniji. Bol ravna put molitve; unutarnje mrtvljenje upravlja maštu da rasplamsa oganj, izbjegavajući da se pretvori u nekontrolirani vjetar koji ga guši.

Konačno, trebamo imati na umu *vlagu i otpalo lišće*. U našoj nutrini postoji mračni svijet loših uspomena, sitnih ogorčenosti, nepovjerenja, zavisti, uspoređivanja, senzualnosti i želja za uspjehom koji nas usredotočuju na nas same. Molitva nas vodi upravo u suprotnom smjeru: da zaboravimo svoje ja s ciljem da se usredotočimo na njega. Potrebno je da se ova afektivna pozadina pročisti u našoj molitvi, izvlačeći tu vlagu na svjetlo, stavljajući je na sunce koje je Bog i govoreći: „Pogledaj ovo, i ovo, sve što je tako nečisto, stavljam pred tebe, Gospodine: pročisti sve”. Zatim ćemo ga tražiti pomoć da budemo sposobni oprostiti, zaboraviti, radovati se tuđem dobru; vidjeti pozitivnu stranu stvari, odbiti napasti ili prigrliti poniženja. Na ovaj način isparit će vlaga koja bi mogla otežati naš razgovor s Bogom.

Želja koja traje

Kvalitetna veza, dijalog, ravnoteža. Posljednji dio molitve trenutak je da se zaustavimo i vidimo što ćemo ponijeti. To je vodilo svetog Josemariju da razmišlja o „odlukama, poticajima i nadahnućima”[17]. Nakon razgovora s Bogom jednostavno niče želja da budemo bolji i da ispunimo njegovu volju. Ta želja, govorio je sveti Augustin, već je dobra molitva: dok tvoja želja traje, molit ćeš [18]. Te namjere ponekad će se transformirati u odluke koje će, često, biti konkretne i praktične. U svakom slučaju, molitva služi kao poticaj da sljedeće sate živimo u prisutnosti Božjoj. Osjećaji mogu biti prisutni u manjem ili većem intenzitetu; nisu uvijek važni iako, ako nikad nema osjećaja, trebali bismo se zapitati gdje obično stavljamo svoje srce. Uostalom, ne radi se neizbježno o vidljivim emocijama, jer osjećaji također mogu biti potaknuti mirnim željama volje, kao kada pojedinac *želi htjeti*.

Nadahnuća su svjetla Božja koja trebamo zabilježiti, jer će nam puno pomoći u

budućim molitvama. Nakon nekog vremena, mogu biti dobro gorivo koje budi dušu u najsušem razdoblju, u kojem smo zbunjeni i apatični. Iako nam se čini, kada razaberemo ta nadahnuća, da ih nikada nećemo zaboraviti, vrijeme čini svoje. Zbog toga se isplati zabilježiti ih dok su još svježija, kada se bilježe s jedinstvenom živošću: „Te riječi, koje su te uzdrmale u molitvi, pohrani u svoje pamćenje i ponavljaj ih polagano nekoliko puta tijekom dana” [19].

Ne zaboravimo na pomoć koju nam nude saveznici neba. Kada se osjećamo slabima, pritecimo onima koji su bliže Bogu. Možemo to napraviti na početku ili na kraju i također u prilikama kada primjetimo da nam je teško održati plamen živim. Naročito će prisutna biti naša Majka, njezin muž Josip i anđeo čuvar koji će nam „prilježiti ta sveta nadahnuća”[20].

José Manuel Antuña

[1] sveti Josemaría, bilješke s jednog obiteljskog druženja, 8. XI. 1972.

[2] Francisco, Ex. ap. *Christus vivit*, br. 158.

[3] Benedikt XVI., Audijencija, 4. V. 2011.

[4] Francisco, Audijencija, 13. II. 2019.

[5] sveti Ivan Pavao II., *Prijeći prag nade*, Plaza y Janés, Barcelona 1994., str. 41.

[6] usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 2725.

[7] sveti Anselmo, *Proslogion*, pogl. 1.

[8] sveti Josemaría, bilješke s jednog obiteljskog druženja, 21. II. 1971.

[9] Molitva je sljedeća: „Gospodine moj i Bože moj! Čvrsto vjerujem da si ovdje prisutan, da me vidiš, da me čuješ. Smjerno ti se klanjam. Molim te za oprostjenje mojih grijeha i za milost da ovo vrijeme molitve održim tako da mi donese plod. Marijo, moja Prečista Majko, sveti Josipe, moj Oče i Gospodaru, moj anđele čuvaru: zagovarajte me!”

[10] sveti Ivan Clímaco, *La escala del Paraíso*, stup. 28.

[11] Katekizam Katoličke Crkve, br. 2559.

[12] sveti Josemaría, *Brazda*, br. 259.

[13] sveti Josemaría, *Krist prolazi*, br. 119.

[14] sveti Josemaría, *Prijatelji Božji*, br. 244.

[15] Francisco, *Audijencija*, 13. II. 2019.

[16] sveti Josemaría, *Put*, br. 91.

[17] Kompletna završna molitva koju je preporučivao sveti Josemaría je :„Hvala ti, Bože moj, za sve dobre odluke, poticaje i nadahnuća koje si mi dao u ovom razmatranju. Molim za tvoju pomoć da ih ostvarim. Marijo, moja Prečista Majko, sveti Josipe, moj oče i Gospodaru, moj anđele čuvaru, zagovarajte me.”

[18] usp. sveti Augustin, *Enarrat. in Ps.* 37, 14.

[19] sveti Josemaría, *Put*, br. 103.

[20] sveti Josemaría, *Put*, br. 567.

Photo by: Eddy Billard on Unsplash

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (VIII): U pravo vrijeme

Kada je Marija ušla u njen dom, Elizabeta je shvatila da Marija više nije ono dijete kojeg se sjećala. Elizabeta je vjerojatno bila prisutna na Marijinom rođenju i poznavala ju je kao izvanrednu djevojčicu. No sada su mnogo godina živjele razdvojene. Kada je ponovno vidjela Mariju, Elizabeta je osjetila duboku radost. Evanđelist nam govori da je bila ispunjena Duhom Svetim i naglas uzviknula: *Odakle meni ta milost, da majka Gospodina mojega dolazi k Meni?* (Lk 1, 43).

Elizabetina radost proizišla je iz života obogaćenim molitvom. I ona i Zaharija smatrali su se svetima – *pravednima pred Bogom* – i mnogi su ih ljudi gledali s divljenjem (usp. Lk 1,6). No, samo je njih dvoje znalo sve što je značilo nastojati živjeti blizu Boga sve te godine; njihova su iskustva sadržavala toliko toga što se nije moglo prenijeti drugima, kao što se događa i svima nama. Elizabetina radost proizišla je iz prošlosti ispunjene tugom i nadom, nevoljama i otkrićima, ali je sve to pomoglo produbiti njen odnos s Bogom. Samo je ona znala koliko je teško bilo prihvatiti činjenicu da ne može biti majkom, kad je to bio blagoslov za kojim su židovske žene najviše čeznule. Ali Gospodin je htio da prođe kroz tu kušnju kako bi ju doveo do veće bliskosti s Njim.

Uslišana ti je molitva

Naš odnos s Bogom, naša molitva, također uvijek sadrži nešto jedinstveno i neobjašnjivo, kao Elizabetina. Naš život ponekad se čini kao život osamljene ptice u Psalmima (usp. Ps 102,7), ali ptice, kao što je Sveti Josemaria rekao, kojoj Bog želi da se uzdigne poput orla koji leti toliko visoko da se čini da dodiruje sunce. Samo On zna koje je pravo vrijeme i trenutak za svaku pojedinu osobu. Bog želi da postignemo "božansku intimnost" s Njim mnogo više nego što možemo zamisliti.

No činjenica da samo On zna pravo vrijeme – kao što je znao pravo vrijeme za rođenje Ivana Krstitelja – nije prepreka našoj želji za većoj bliskošću s Njime, niti nas sprječava da neprestano molimo Boga za ovo, tražeći ono što je veće, stojeći na prstima u gužvi kako bismo vidjeli Isusa gdje prolazi, ili se pak penjući na stablo, kao Zakej. Možemo zamisliti koliko je često Elizabeta uzdizala svoje srce Bogu i poticala svog supruga da čini isto, sve dok Zaharija napokon nije čuo riječi: *Žena će ti Elizabeta roditi sina. Nadjenut ćeš mu ime Ivan* (Lk 1,13).

Elizabetina molitva puna vjere kovana je u pročišćavajućoj peći nedaća i vremena. Njen se život približavao kraju, a Božja joj je volja i dalje bila misterija. Zašto nije poslušao njene molitve svih tih godina? Zašto joj nije podario dijete? Zar je čak i svećeništvo njenog supruga bilo nedovoljno da ispuni njihov zahtjev? U njenoj očitoj potrebi, u neučinkovitosti njene molitve i Božje očigledne tišine, njena vjera, nada i milosrđe pomalo su se čistili. Jer ne samo da je ustrajala; svakim danom se mijenjala, prihvaćajući uvijek i u svemu Božju volju. Možda je ovo sjedinjenje s Križem – kojeg je Elizabeta na neki način predvidjela – najbolji

način za dokazati autentičnost naše vjere: *Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude* (Lk 22,42). Kao muškarci i žene starog saveza koji su prihvatili Božju volju, i mi kršćani smo pozvani na isto. Uvijek je pravo vrijeme za molitvu: *Jelo je moje vršiti volju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo.* (Iv 4,34).

Vrijeme za prisjećanje

Možda je sama Elizabeta zadržala upaljen plamen molitve u ostarjelom Zahariji, dok se anđeo napokon nije ukazao njenom suprugu. Gospodin je dao sina njoj, koju su nazivali jalovom, jer uz Boga ništa nije nemoguće (Lk 1,36). Stoga prihvativši osnovni proces pročišćenja koji On sprovodi u onima koji Mu dopuste, Elizabeta je uzviknula u molitvi ono što, nakon toliko godina, mi i danas ponavljamo: *Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje* (Lk 1,42).

Znati da naš put Bogu nosi sa sobom duboko sjedinjenje s Križem neophodno je da bismo shvatili kako je ponekad ono što se čini stagniranjem zapravo napredak.

Zato, umjesto da čekamo bolja vremena, ili molitvu koja se više slaže s našim ukusom, zahvalno ćemo prihvatiti hranu koju nam Bog želi dati. "Ako pogledamo uokolo, shvatit ćemo da postoji *toliko hrane koja nam se nudi*, a ne dolazi od Gospodina, a čini se primamljivija. Neki se hrane novcem, neki uspjehom i taštinom, neki moću i ohološću. No hrana koja zaista hrani i zasiti jest ona koju nam Gospodin daje! Hrana koju nam Gospodin nudi drugačija je od ostale hrane, i možda se ne čini ukusnom kao neka druga jela koja nam svijet nudi. Tako sanjamo o drugim jelima, kao što su Židovi radili u pustinji kad su čeznuli za mesom i lukom koje su jeli u Egiptu, ali su zaboravili da su te obroke jeli za stolom ropstva. U tim trenucima kušnje, prisjećali su se, ali imali su bolesno pamćenje, selektivno pamćenje. Ropsko pamćenje, ne slobodno." (1)

Zbog toga bismo se trebali zapitati: *odakle želim jesti?* Kakva su moja sjećanja? Sjećanja na Gospodina koji me spašava ili ono o mesu, češnjaku i luku u ropstvu? Kojim sjećanjima zadovoljavam svoju dušu? Želim li jesti krutu hranu ili se hraniti mlijekom? (usp. 1. Kor. 3,2).

Kao što se dogodilo s Izraelcima, može se pojaviti kušnja da gledamo unatrag na svoj život i čeznemo za češnjakom i lukom iz Egipta. Izraelci su se zasitili hranjive mane, koju su prvo smatrali blagoslovom i znakom zaštite (usp. Br. 21,5). Ovo se može dogoditi i nama, posebice kad postanemo hladni jer zanemarujemo osnovne uvjete molitve: težnja za pribranošću, briga o malim detaljima pobožnosti, odabir najboljeg vremena, sudjelovanje cijelim srcem... Onda, s više razuma nego ikad, trenutak je da se prisjetimo, da pretražimo po svom sjećanju, potražimo u molitvi i duhovnom štivu postojanu hranu o kojoj govori Sv. Pavao, koja proširuje naše vidike i naš pogled.

Kao privučeni magnetom

Prisjetiti se u molitvi svega što je Bog učinio za nas mnogo je više od samog pamćenja. Povezano je s pojmom "spomena" u izraelskoj religiji; odnosno, spasonosnim događajem koji omogućuje otkupljenje. "Molitva prisjećanja" o kojoj govori Papa Franjo novi je razgovor o onome što je već poznato, sjećanju na

prošle događaje koji se shvaćaju u novom svjetlu. Prizivamo u sjećanje ključne epizode našeg odnosa s Bogom i razumijemo ih te ih živimo svaki put na drugačiji način. Ovo je možda ono što se dogodilo Elizabeti kada je, svjesna svog majčinstva, na novi način shvatila Božje planove za nju.

Prolaskom godina, u skladu s našom posvećenošću i otporom, naš Gospodin nam otkriva svoje tajne s novom dubinom. On želi da se uzdignemo jako visoko, gotovo kao u polaganu uzdižućoj spirali. Istina je da ne moramo uspjeti u uzdizanju i umjesto toga možemo se nastaviti vrtjeti u horizontalnim krugovima; ili se možemo brzo uspjeti i zastraniti, napuštajući dijalog s našim Stvoriteljem. No On nikada ne odustaje od odlučnosti da provede svoju volju za nas; Njegovi planovi su planovi odabira i pravdanja, posvećenja i veličanja (usp Rim 8,28-30).

Kao i mnogi drugi duhovni autori, Sveti Josemaria opisuje ovaj proces na živopisan i snažan način. Dušu "privlači Bog kao što magnet privlači željezo. Osoba počinje voljeti Isusa na efektivniji način, slatko i nježno iznenađeno susretom s njim" (2). Kada meditiramo o tajni božanskog sinovstva, poistovjećenošću s Kristom, ljubavi prema Božjoj volji, čežnji za suotkupljenjem...i osjetimo da je sve ovo dar Duha Svetoga, shvaćamo jasnije naš dug Njemu. Tada zahvalnost naglo raste u nama. Postajemo svjesniji Njegovih poticaja, koji su mnogo češći nego što mislimo: "Ne mislim sada na izvanredne situacije. Naprotiv, ovo spada u normalna iskustva koja jedna duša vrlo dobro može doživjeti: nju može ludost ljubavi tako zahvatiti da na sasvim prirodno i bez okolišanja, shvaća nauku patnje i života." (3)

Zadivljeni smo kad otkrijemo Božju neizmjernu ljubav prema nama kroz čitav naš život: dan za danom, godinu za godinom – sve otkad smo bili u majčinoj utrobi! *U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego - on je ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijeh naše* (1 Ivanova 4,10). Zadivljeni smo kada otkrijemo da je naš život vođen očaravajućom i neodoljivom ljubavlju. Upravo se to dogodilo Elizabeti: *svidje mu se skinuti s mene sramotu među ljudima.* (Lk 1,25). Nakon godina u tami, shvatila je da ju Onaj koji je Prijestolje Ljubavi beskonačno voli – na način na koji uopće ne zaslužuje i koji nikada u potpunosti ne može shvatiti ni uzvratiti. *Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mojega?* (Lk 1, 43). Kako je moguće da me Bog toliko voli? Isto tako, s određenim sramom i tugom: Kako to nisam prije shvaćala?

Svaka iskrena molitva priprema naše srce da zna kako tražiti (usp. Rim 8,26) i kako primiti ono što tražimo. Staviti ljubav prema Bogu u svaki vid pobožnosti, veliki ili maleni, olakšava ovaj put: obraćanje Isusu njegovim imenom, iskazivanje naše ljubavi bez ikakve suzdržanosti... Moramo ustrajati i odmah odgovoriti na male dodire ljubavi. Trebamo se "sjetiti predivnih, velikih stvari koje je Bog učinio za svakog od nas", budući da molitva prisjećanja "čini mnogo dobra kršćanskom srcu". (4) Kao što bi Sveti Josemaria često preporučio: "Svaki pojedini od nas treba o tome promisliti što je Bog za njega učinio." (5)

Bog je sve i to je dovoljno

Elizabeta bi često prevrtala po sjećanju sve što je Bog učinio za nju. Kako je samo preobrazio njen život! I koliko je odvažna sama ona postala! Otada njeno ponašanje poprima jedinstveno bogatstvo. Postiže veću jasnoću u slijeđenju Božjih

planova: *Nipošto, nego zvat će se Ivan* (Lk 1,60); i ona jasno vidi Božje djelo u svojoj rođakinji: *Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!* (Lk 1,45). Elizabeta se sada ponaša kao osoba koja razgovara s Bogom čitavim svojim srcem.

Isto tako, u našoj molitvi mora biti ljubavi i borbe, slave i naknade, klanjanja i molbe, ljubavi i intelekta. Trebamo biti što odvažniji jer sada razumijemo da nije upitno ispunjenje, već ljubljenje cijelim našim srcem. Prakticiranje pobožnosti, osobe oko nas, dužnosti svakog dana iste su kao i prije, no mi se s njima više ne suočavamo na isti način. Sloboda našeg duha raste, "sposobnost i uobičajeni stav djelovanja iz ljubavi, posebno u trudu da se slijedi ono što u svakoj okolnosti Bog traži od svakoga pojedinca". (6) Ono što se nekoć činilo teškom obvezom sada postaje prilika za susret s Ljubavlju. Savladavanje sebe samih zahtijeva neprestani trud, ali sada je taj trud ispunjen radošću.

Suočeno s beskrajnom Božjom ljubavlju i našim jadnim ljudskim odgovorom, naše srce izgovara duboku molitvu kajanja i naknade. Dolazi tuga kada uvidimo naše grijeha i potiče nas na osobno kajanje. Raste uvjerenje da je "Bog sve, a ja ništa. I to je dovoljno". (7) Stoga se možemo riješiti mnogih "štitova" koji sprječavaju kontakt s Njim.

Tada nastaje iskrena i duboka zahvalnost, koja prelazi u klanjanje. "Klanjati se Bogu znači priznati ga kao Boga, kao Stvoritelja i Spasitelja, Gospodina i Gospodara svega što postoji, kao beskonačnu i milosrdnu Ljubav". (8) Trebamo upotrijebiti sve ključeve našeg srca. Tada će naša molitva biti drugačija i obogaćujuća, a neće se svoditi na iste zamorne izvore i kada uzvratimo osjećajima i kada se to ne dogodi, jer ono Božje dobrote što iskusimo svejedno nije Bog. On je uvijek beskonačno veći od toga.

Rubén Herce

(1) Franjo, Homilija svetkovine Tijela Kristova, 19. lipnja 2014.

(2) Sveti Josemaria, *Prijatelji Božji*, no. 296

(3) *Ibid.*, no. 307.

(4) Franjo, Homilija, 21. travnja 2016.

(5) *Prijatelji Božji*, no. 312.

(6) Monsignor Fernando Ocariz, *Pismo*, 9. siječnja 2018, no. 5.

(7) *Putovanje duše: Autobiografija Ivana XXIII*

(8) *Katekizam Katoličke Crkve*, no. 2096.

Upoznati Njega i upoznati sebe (IX): Ne boj se, jer ja sam s tobom

Otpribliže šest stoljeća prije Isusova rođenja, židovski narod bio je pod vlašću Babilona. Brojni su odvedeni u stranu zemlju kao zatvorenici. Izgledalo je kao da su stara obećanja izbledila. Iskušenje da se pomisli kako je sve bilo prevara je postalo vrlo vjerojatno. U ovom kontekstu, pojavljuju se proročke knjige o oslobođenju naroda i, posebno, proročišta istinske duhovne dubine u kojima Bog izražava svoju blizinu u svakom trenutku. „Ne boj se”, ponavlja uvijek iznova: „Kad preko vode prelaziš, s tobom sam; ili preko rijeke, neće te preplaviti. Pođeš li kroz vatru, nećeš izgorjeti, plamen te opaliti neće.” (Iz 43, 1-2) I dalje nastavlja: „Ne boj se, jer ja sam s tobom (...). Sinove mi dovedi izdaleka, i kćeri moje s kraja zemlje.” (Iz 43, 5-6)

Refren koji se ponavlja

U Novom zavjetu, kao što je logično, poziv na povjerenje u Boga ne iščezava, ne nestaje ta utjeha usred životnih nemira. Ponekad se Gospodin služi svojim anđelima, kao kada se obraća Zahariji, mužu svete Elizabete, na dan kada je prinosio tamjan Svetišću; bili su već dugo u braku i nisu mogli imati djece do toga trenutka. „Ne boj se, Zaharija. Uslišana ti je molitva” (Lk 1, 13), rekao mu je anđel. Božji glasnici objavili su sličnu poruku svetom Josipu kada nije znao da li da primi ili ne Mariju u svoju kuću (usp. Mt 1,20), kao i pastirima kada su se prestravili shvativši da Bog želi da oni budu prvi koji će se pokloniti tek rođenom djetetu Isusu (usp. Lk 2, 10). Ovaj i brojni drugi događaji dokaz su da nas Bog uvijek želi pratiti u donošenju odluka važnih za našu egzistenciju.

Ali nisu samo proroci i anđeli nositelji toga „ne boj se”. Kada je sam Bog postao čovjekom, on osobno je bio onaj koji je nastavio koristiti taj refren na životnim putevima onih koji su ga okruživali. Na primjer, s tim istim riječima, Isus potiče svoje slušatelje da ne dopuste da ih obuzme neizvjesnost zbog toga što će jesti ili odjenuti, već da se brinu za svoje duše (usp. Mt 10, 31). Krist također želi donijeti mir upravitelju sinagoge koji je izgubio kćer, ali nije izgubio vjeru (usp. Mt 5, 36), pružiti utjehu apostolima kada ga, nakon noćnog nevremena, vide kako im se približava hodajući po vodi (usp. Iv 6, 19), ili umiriti trojicu - Petra, Ivana i Jakova - koji su vidjeli njegovu slavu na Taboru (usp. Mt 17, 7). Bog uvijek želi presresti te prirodne strahove od njegovih običnih i posebnih djela.

Sveti Josemaría također je primijetio tu božansku reakciju prisjećajući se jednog posebnog događaja u svom unutarnjem životu. Konkretno, jednog ljetnog dana 1931. godine, dok je slavio svetu misu, shvatio je na posebno jasan način da su obični muškarci i žene oni koji će nositi Kristov križ u svim ljudskim aktivnostima. „Obično, pred nadnaravnim, osjećam strah. Kasnije, uslijedi *ne timeas!, Ja sam*” [1]. Taj strah ne nastaje samo u svjetlu tog jedinstvenog djelovanja milosti. Pojavljuje se također, na različite načine, u običnom

kršćanskom životu; na primjer, kada nam Bog daje da nazremo veličinu njegove ljubavi i milosrđa, kada malo bolje shvaćamo dubinu njegova predanja na križu i u Euharistiji ili kada iskusimo da nas poziva da ga još predanije slijedimo... i uznemirava nas pomisao kakve posljedice te milosti mogu imati u našem životu.

Snažnije od svake sumnje

Dok smo na zemlji, molitva je borba [2]. Izgleda dramatično da su najplemenitije želje ljudskoga srca - kao što može biti živjeti u odnosu s našim vlastitim stvoriteljem - djelomično izobličene i iskrivljene pod utjecajem grijeha. Naše žudnje za prijateljstvom, ljubavlju, ljepotom, istinom, srećom ili mirom isprepleću se, u našoj trenutnoj situaciji, s naporom da nadiđemo pogreške i poteškoćom da pobijedimo određena protivljenja. To opće stanje ljudskog života otkriva se također u odnosu s Gospodinom.

Na početku pobožnog života, mnogi se prepadnu jer ne znaju kako moliti ili se pogube kad se suoče s neuspjesima, nestabilnošću ili neredom koji mogu pratiti početak svakog zadatka. Naslućujemo potom da približiti se Gospodinu znači *susresti se s Križem*; ne treba se iznenaditi ako se pojavi bol, samoća, protivštine [3]. Također se strahuje da će Gospodin s godinama dopustiti kušnje i tmine koje će od nas tražiti više od onoga što mi možemo ponuditi. Ili se s nervozom gleda na mogućnost da će nas rutina obuzeti i da ćemo se na kraju morati zadovoljiti s osrednjim odnosom s Bogom.

Te riječi - „ne boj se” - koje su čuli Zaharija, Josip, pastiri, Petar, Ivan, Jakov i mnogi drugi također se upućuju svakome od nas tijekom našeg života. Podsjećaju nas da, u milosnom životu, nije ključno ono što mi radimo, već što čini Gospodin. „Molitva je zajednička zadaća Isusa Krista i svakoga od nas” [4] u kojoj glavni lik nije stvorenje, koje nastoji paziti što Bog čini, već Gospodin i njegovo djelovanje u duši. Ovo nam je jednostavno razumjeti kada nam Bog otvara nove horizonte, kada budi osjećaje zahvalnosti ili kada nas poziva da krenemo putevima svetosti... Ali to isto povjerenje bi trebalo ostati prisutno i kada se pojave poteškoće, kada osjetimo koliko smo maleni i kada se čini da nas tama okružuje.

„Ja sam, ne bojte se”. Onako kako je Isus razumio poteškoće, zbunjenost, strahove i sumnje onih koji su ga željeli slijediti, tako razumije i nas. Naš trud da živimo u njegovoj blizini uvijek je manji od njegove želje da nas ima pokraj sebe. On je onaj koji ustraje u tome da budemo sretni i dovoljno je jak da ostvari taj svoj plan, računajući čak i na naše slabosti.

Stav koji nam pomaže moliti

Sa svoje strane, trebamo napraviti sve što je moguće da stupimo na autentične puteve molitve. Iako se razgovor s drugima čini spontan ili prirodan, zapravo učimo govoriti - i otkrivamo glavna obilježja dijaloga - uz pomoć drugih i jako sporo. Isto se događa u odnosu s Bogom jer „molitva treba malo po malo pustiti korijenje u duši, kao mala sjemenka koja će se kasnije pretvoriti u bujno stablo” [5]. Zbog toga je razumljivo da su učenici tražila od Isusa da ih nauči moliti (usp. Lk 12,1).

Među temeljnim odlikama potrebnima za ulazak u molitveni život su vjera i

povjerenje, poniznost i iskrenost. Kada molimo s krivim stavom - na primjer, kada ne želimo uočiti što nas udaljava od Boga ili kada nismo spremni odustati od vlastite samodostatnosti - riskiramo da naša molitva postane sterilna. Istina je da su često ti krivi stavovi nesvjesni. Također, ako ustrajemo s modelom pogrešne učinkovitosti, tako čestim u našoj kulturi, lako je moguće da upadnemo u zamku da procjenjujemo naš odnos s Bogom samo po vidljivim rezultatima i da nam, konačno, postaje teško odvojiti vrijeme za molitvu.

Među tim osobnim intimnim stavovima koji su potrebni za molitvu, naročito su bitni oni koji se odnose na povjerenje u Gospodina. Unatoč dobroj volji, određene praznine u formaciji dovode do toga da brojne osobe žive s krivom slikom o Bogu i njima samima. U nekim slučajevima mogu imati sliku Boga kao strogog sudca koji zahtjeva savršeno ponašanje; u drugim pak slučajevima mogu misliti da trebamo primiti ono što tražimo baš onako kako mi želimo; ili da su grijesi nepremostiva razlika u postizanju iskrenog odnosa s Bogom. Iako može izgledati očigledno, trebali bismo graditi naš molitveni život na osnovi nekih središnjih vjerskih istina. Na primjer, na tome da je Bog Otac pun ljubavi koji uživa u našem društvu; da je molitva uvijek djelotvorna jer on prima naše molbe, iako njegovi putevi nisu naši putevi; ili da su naše uvrede prilika da se ponovno približimo našem spasitelju.

Predati Bogu naše poteškoće

„Kažeš da ne znaš moliti? - Stavi se u Božju prisutnost i kada počneš govoriti: „Gospodine, ne znam kako moliti!...”, budi siguran da si započeo s molitvom” [6]. Kao što je učinio s apostolima, Gospodin nas uči malo po malo kako rasti u ovim intimnim stavovima, ako se ne sakrijemo u unutarnji monolog ni u anonimnu molitvu, stranu našim stvarnim željama i brigama [7].

Kao što se događalo njima, naš odnos s Bogom napreduje usred naših vlastitih slabosti. Manjak vremena, rastresenost, umor ili rutina, uobičajeni su u molitvi, slično kao što se događa i u ljudskim odnosima. Ponekad se zahtjeva održavanje reda, pobjeda lijenosti, dati prednosti onom što je važno pred onim što je hitno. U nekim drugim slučajevima, realnost u finom prilagođavanju trenutaka posvećenih Gospodinu, kao što radi majka koja ne može zanemariti svoju malu djecu u niti jednom trenutku. Znamo da nam, ponekad, „u molitvi nedostaje pozornost koju je teško održati” [8]. Našu pažnju remete brige, neriješene obaveze, podražaji s ekrana. A najgore od svega je što mogu izazvati pomutnju u našem unutarnjem svijetu: nadiru povrede u ljubavi prema samom sebi, usporedbe, snovi i maštanja, ljutnja ili raznorazna sjećanja. Možemo doživjeti da se, unatoč tome što znamo da smo u prisutnosti Božjoj, „misli komešaju u glavi u najneprikladnijim trenucima” [9].

Kao što je logično, fizički umor također utječe na nas: „Posao iscrpljuje tvoje tijelo i ne možeš moliti” [10]. Može nam poslužiti kao utjeha kada se sjetimo da je umor također uspavao apostole u slavi Tabora (Lk 9,32) ili u tjeskobi Getsemanskog vrta (Lk 22,45). I, osim fizičkog umora, u našoj kulturi je česta jedna vrsta unutarnjeg umora koja dolazi od anksioznosti da završimo sve zadaće, od pritiska na poslu i u društvenim odnosima, ili pred neizvjesnom budućnošću...i to unutarnje stanje može povećati poteškoće mirnog meditiranja.

Gospodin dobro razumije - zapravo, mnogo bolje nego mi - te poteškoće. Zbog toga, iako nas čine da patimo jer bismo htjeli pažljiviji odnos s njim, često „nije važno...ako se ne uspiješ koncentrirati i sabrati” [11]. Možemo pokušati pričati s Isusom upravo o tim poslovima, vijestima, osobama ili sjećanjima koja zaokupljaju našu maštu. Gospodina zanima sve o nama, koliko god se trivijalno ili nevažno činilo. I često će nam pomoći da te poslove, osobe ili reakcije doživljavamo na drugi način, nadnaravno i s milosrđem. I kao što to čine djeca u majčinom naručju, možemo se odmarati u njemu, predati mu svoje nemire, skriti se u njegovom srcu kako bismo dostigli mir.

Trud veći od našega

Vjerojatno su najveće poteškoće lukavštine Zavodnika koji čini sve što je moguće da odvoji čovjek od molitve i od jedinstva s Bogom [12]. Demon je kušao našeg Gospodina na kraju onih četrdeset dana samoće u pustinji, kada je osjećao glad i slabost (Mt 4,3).

Zli obično koristi našu rastresenost i grijeh da bi u srce usadio nepovjerenje, očaj i odbijanje ljubavi. Naprotiv, kao što se neprestano pojavljuje u Evanđelju, naša slabost zapravo je razlog da se još više približimo Gospodinu. I, „kako napredujemo u nutarnjem životu, s više jasnoće primjećujemo osobne nedostatke” [13].

Pod izgovorom poniznosti, demon može postići da povjerujemo da nismo dostojni komunicirati s Bogom, da su naše želje za predanjem prividne i da mogu skrivati određenu dozu licemjerja i manjka odlučnosti. „Misliš li da su tvoji grijesi toliki da te Gospodin neće moći čuti?” [14]. Svijest o našoj ništavosti - koja je tako vrijedna u sebi samoj - može prouzročiti stvarnu, ali pogrešnu, patnju koja ima malo toga zajedničkog s istinskom boli, i koja nas može zatvoriti u mrzovoljno stanje, koje čak onemogućava molitvu. Naravno da mlakost i grijesi mogu biti prepreka za molitvu, ali ne u tom smislu. Gospodin nas ne prestaje voljeti koliko god velike bile naše slabosti. Ne plaše ga i ne iznenađuju i ne odustaje od svoje želje da postignemo svetost. I makar svojevolumno pristali na rutinu, konformizam ili mlakost, Bog ne prestaje čekati da mu se vratimo.

Ali neprijatelj također može kušati „čak i kada duša izgara od ljubavi prema Bogu. Zna da je tada pad puno manje vjerojatan, ali i da - ako postigne da stvorenje uvrijedi Boga, pa makar i malo, u toj će savjesti moći potaknuti veliku kušnju da padne u očaj” [15]. Potom se mogu pojaviti gorčina i razočaranje. Kako bismo održali nadu živom u svakom trenutku, bitno je da budemo realisti, da priznamo svoju malenkost, da shvatimo da je taj pretpostavljeni ideal svetosti koji smo imali na pameti - nedostižna punina - pogrešan. Potrebno je shvatiti da je jedino što je važno udovoljiti Gospodinu i da je, iznad svega, jedino presudno što Gospodin čini svojom moćnom ljubavlju, računajući na našu borbu i slabost.

Kršćanska nada nije obična ljudska nada, utemeljena na našim snagama ili prirodnoj intuiciji o dobroti stvoritelja. Nada je dar koji nas nadilazi, koji Duh Sveti ulijeva u nas i konstantno ga obnavlja. U tim trenucima malodušnosti, „prilika je da zavapimo: sjeti se obećanja koja si mi dao da me ispuniš nadom: ona me tješe u mom ništavilu i ispunjavaju moj život snagom (Ps 118, 49-50)” [16]. Bog je onaj koji nas je pozvao. Bog je onaj koji se trudi, više od nas samih, da nas

privede u jedinstvo s njim i onaj koji ima moć to i ostvariti.

Kada je tama svjetlo

Tijekom života, kao u svim dugotrajnim odnosima, Gospodin nas uči kako da ga s vremenom bolje razumijemo i da sebe sebe doživljavamo na drugačiji način. Petrov odnos s Isusom poprilično je različit na početku, kada su su prvi put susreli u blizini Jordana, i nakon smrti i uskrsnuća na obali Genezaretskog jezera. Isto se događa i s nama. Ne bismo trebali biti iznenađeni kad nas Gospodin povede božanskim putevima kojima se nismo nadali. Ponekad se skriva, iako ga tražimo s istinskim pobožnošću, kao kada ga nisu pronašle žene koje su se uputile prema grobu (Lk 24,3). U drugim slučajevima, naprotiv, pojavljuje se kada smo zatvoreni u sebe same, kao kada je stao pred apostole (Lk 24,36). Ako nastavimo vjerovati, s vremenom ćemo shvatiti da je ona tama bila obasjana svjetlošću, da je sam Krist bio uz nas nježno ponavljajući - „ne boj se” - u onim trenucima kada smo kovali svoje srce po srcu njegovom.

Jon Borobia

[1] blaženi Álvaro del Portillo, *Una vida para Dios. Reflexiones en torno a la figura de Josemaría Escrivá de Balaguer*, Rialp, Madrid, 1992., str. 163-164.

[2] usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2573.

[3] usp. sveti Josemaría, *Prijatelji Božji*, br. 301.

[4] Eugene Boylan, *Dificultades en la oración mental*, Rialp, Madrid, 1974., str. 147.

[5] sveti Josemaría, *Prijatelji Božji*, br. 295.

[6] sveti Josemaría, *Put*, br. 90.

[7] usp. sveti Josemaría, *Brazda*, br. 65.

[8] *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2705.

[9] sveti Josemaría, *Brazda*, br. 670.

[10] sveti Josemaría, *Put*, br. 895.

[11] sveti Josemaría, *Brazda*, br. 449.

[12] *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2725.

[13] sveti Josemaría, *Prijatelji Božji*, br. 20.

[14] *Ibid.*, br. 253.

[15] *Ibid.*, br. 303.

[16] *Ibid.*, br. 305.

Photo: Sabine Ojeil on Unsplash

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (X): Koliko je Isus blizu

„Svakim danom sve jasnije vidim koliko mi je Isus blizu u svakom trenutku. Mogla bih vam pričati o malim, konstantnim događajima koji me više niti ne iznenađuju - zahvaljujem mu na njima i trudim se primjetiti ih.“[1] Pismo blažene Guadalupe iz kojeg je preuzet ovaj citat mora da je bilo razlog velike radosti svetom Josemariji. Iako je Guadalupe bila u Opusu Dei tek šest godina, to pismo u svojoj jednostavnosti svjedoči o tome kako joj je pobožni život pomagao da stekne neprekidnu Božju prisutnost, kako bi njezin uobičajeni život bio "neprestana molitva".[2]

Ovaj nauk možemo pronaći jasno izražen u Evanđeljima. Isus je rekao svojim učenicima da se uvijek trebaju moliti i ne klonuti duhom (Lk 18,1). Često ga vidimo kako se obraća Ocu tijekom dana, kao na Lazarovom grobu (usp. Iv 11,41-42) ili kad su se apostoli vratili sa svoga prvog poslanja ispunjeni radošću (usp. Mt 11,25-26). Nakon što je uskrsnuo od mrtvih, naš se Gospodin približava svojim učenicima usred raznih okolnosti: kad hodaju ispunjeni tugom do Emausa; kad se iz straha skupljaju u Gornjoj sobi; kad se vrate svojim poslovima na Galilejskom jezeru... I nekoliko trenutaka prije povratka svome Ocu, Isus ih uvjerava: „I evo, ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta.“ (Mt 28,20)

Prvi Kršćani bili su dobro svjesni koliko im je naš Gospodin blizak. Naučili su činiti sve na slavu Božju, kako je sveti Pavao napisao Rimljanima: „Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. Živimo li dakle ili umiremo - Gospodinovi smo.“ (Rim 14,8-10; usp. 1 Kor 10,31). U svijetu tako brzom kao što je naš, s toliko stvari koje treba obaviti i toliko rokova, toliko buke i užurbanosti, kako bismo i mi njega mogli „upoznati i voljeti i održati svoj razgovor na nebu“?[3]

Iz ispravnih razloga

Neki su razgovori nijemi. Na primjer, dva prijatelja koji šetaju zajedno ili ljubavnici koji se gledaju u oči. Riječi nisu potrebne da bi se podijelilo ono što im je u srcima. Ali niti jedan razgovor ne može se odvijati bez obraćanja pažnje na osobu ispred nas.

Dijalog s Bogom na koji smo pozvani također zahtijeva obraćanje pažnje na Njega. To je pažnja koja nije isključiva, jer Boga možemo otkriti u mnogim okolnostima i aktivnostima koje, na prvu, nemaju puno veze s Njim. Nešto se slično dogodilo onim klesarima u prošlosti koji su iza kamena koga su rezali vidjeli raznolike stvari kao što su služnost ručnog rada, hranu koja je bila potrebna njihovoj obitelji ili sjaj katedrale koju su pomagali sagraditi.

Sveti Josemaría naglasio je potrebu „vježbati teološke i kardinalne vrline u svijetu i na taj način postati kontemplativnim dušama“.[4] Nije stvar samo u tome da djelujemo na ispravan način, već da djelujemo za ispravan razlog, koji je u ovom

slučaju tražiti, voljeti i služiti Bogu. To je ono što omogućuje da Duh Sveti bude prisutan u našoj duši i oživljuje ju teološkim vrlinama. Dakle, u mnogo različitih odluka koje donosimo svaki dan, možemo biti pažljivi prema Bogu i održavati svoj razgovor s Njim na životu.

Kad idete ujutro na posao ili se uputite u školu; kad vodite djecu na pregled kod liječnika ili služite klijenta, možete se zapitati: Zašto ovo radim? Zašto pokušavam to učiniti dobro? Odgovori se mogu razlikovati i biti manje ili više duboki, ali tada možemo dodati: Hvala ti, Gospodine, što računaš sa mnom. Želio bih ti služiti ovom aktivnošću i pomoći da tvoje svjetlo i radost budu prisutni na ovom svijetu. Tada će se naš rad uistinu roditi iz ljubavi; on će očitovati ljubav i biti će mu naređeno da voli.[5]

Gledati Božjim očima

„Toliko je problema koje bismo sada mogli nabrojati, a koji se moraju riješiti, ali niti jedan se ne može riješiti ako Bog ne bude stavljen u središte, ako Bog ne postane ponovno vidljiv svijetu, ako ne postane odlučujući faktor u našim životima i ne uđe u svijet na odlučujući način kroz nas.“[6] Biti kontemplativni usred svijeta znači da Bog zauzima središte našeg postojanja, o čemu sve ostalo ovisi. Drugim riječima, On treba biti blago na koje je uvijek postavljeno naše srce, jer nas sve ostalo zanima samo ako nas sjedinjuje s Njim (usp. Mt 6,21).

Tako će naš posao postati molitva, jer ćemo naučiti u njemu vidjeti zadaću koju nam je Bog povjerio kako bismo se brinuli i uljepšavali sve što je stvorio i služili drugim muškarcima i ženama. Naš će obiteljski život postati molitva, jer ćemo u supružniku i djeci (ili u roditeljima) vidjeti dar koji nam je Bog dao kako bismo im se predali, podsjećajući ih uvijek na vlastitu beskrajnu vrijednost i pomažući im da rastu. Uostalom, to je točno ono što bi Isus učinio u Nazaretu. Kako bi gledao na svoj svakodnevni rad u Josipovoj radionici? Koje bi skriveno značenje pronašao u svojim svakodnevnim zadacima? I u mnogim malim poslovima u svome kućnom životu? I u svemu što je radio zajedno sa svojim susjedima?

Gledati događaje očima vjere, otkriti Božju ljubav u našem životu, ne znači da nedaće više ne utječu na nas: umor, neuspjesi, glavobolja, otrcan tretman koji ponekad možemo dobiti od drugih... Ne, to sve neće nestati. Ali ako živimo usredotočeni na Boga, znat ćemo kako ujediniti sve ove stvarnosti s Kristovim križem, gdje svoje pravo značenje nalaze u službi Otkupljenja. Poniženje može biti molitva ako nam pomaže ujediniti se s Isusom i na taj način postaje prilika za pročišćenje. Isto vrijedi i za bolest ili profesionalni neuspjeh. U svemu možemo pronaći Boga, koji je Gospodar povijesti. Možemo biti sigurni da Bog u svemu uvijek otvara mogućnosti za budućnost, jer u svemu Bog djeluje na dobro s onima koji ga vole (Rim 8,28). Čak i mali zastoj poput gužve na putu kući može postati molitva, ako ga koristimo da svoje vrijeme damo u Božje ruke... i molimo Ga za one koji sudjeluju u našoj „lošoj sreći“.

Da bismo postigli kontemplaciju u uobičajenom životu, ne trebamo činiti ništa izvanredno. „Često smo u iskušenju da mislimo da je svetost samo za one koji se mogu povući iz uobičajenih poslova da bi proveli puno vremena u molitvi. To nije slučaj. Svi smo pozvani biti sveti živeći svoj život s ljubavlju i svjedočeći u svemu što radimo, gdje god se zatekli.“[7] Pogled ispunjen vjerom, po milosrđu, pretvara

naš čitav život u neprestani razgovor s Bogom. I omogućuje nam da živimo s dubokim realizmom, jer nam otkriva „četvrtu dimenziju“ quid divinum – „božanski element“ - prisutan u svakoj stvarnosti.

Radijator i priključak

„Kad je osoba potpuno zaokupljena vlastitim svijetom, s materijalnim stvarima, sa onim što može učiniti, sa svime što je izvedivo i donosi joj uspjeh... tada joj sposobnost opažanja Boga slabi. Organ koji služi da bi vidjela Boga slabi; postaje nesposobna opažati i osjećati. Ona više ne opaža Božansko, jer je odgovarajući unutarnji organ uvenuo, prestao se razvijati.“[8] Točno je i obrnuto: sposobnost gledanja na stvarnost očima vjere može se ojačati. Prije svega, tražeći svjetlost, poput apostola: Umnoži nam vjeru! (Lk 17,5). I također zaustavljajući se tijekom dana kako bismo otvorili svoje srce Bogu. Iako čitav naš dan može biti vrijeme molitve, „naš molitveni život također bi se trebao temeljiti na nekim trenucima koji su posvećeni isključivo našem razgovoru s Bogom.“[9] Da bismo naučili pažnju zadržali na Bogu, moramo posvetiti neko vrijeme isključivo Njemu.

Sveti Josemaría jednom je objasnio tu potrebu koristeći primjer radijatora koji grije kuću: „Ako imamo radijator, znači da će biti topline. Ali soba će se zagrijati samo ako je radijator uključen. Dakle, za grijanje trebamo i radijator i priključak. Je li tako? Vrijeme molitve, upravo tako, je priključak. A također nam je potreban radijator u svakom trenutku, u svakoj sobi, na svakom mjestu, u svakom poslu: Božja prisutnost.“[10] Potrebni su nam i radijatori i priključak. Da bi nam Božja toplina ispunila cijeli dan, trebamo uzeti vremena da zapalimo i nahranimo vatru njegove ljubavi u našem srcu.

Još jedna slika koja može biti korisna je slika internetske veze. Ljudi često pokušavaju osigurati da će se mobiteli povezati kad odu na neko vrijeme u drugu zemlju. I možda se brinemo zbog Wi-Fi veze na našem mobitelu, nadajući se da će proraditi čim otkrije poznatu mrežu. Jednostavna činjenica da je naš telefon u stanju primiti signal ne znači da će to automatski učiniti. Signal nas dostiže kad smo dovoljno blizu mreže, a poruke dolaze kad ih netko pošalje. Mi svoj dio radimo aktiviranjem telefona, a zatim čekamo da stignu poruke.

Slično tome, posvećujući određeno vrijeme molitvi, aktiviramo "Wi-Fi" naše duše. Kažemo Bogu: Govori, Gospodine, jer sluga tvoj sluša (1. Sam 3,9). Ponekad će nam govoriti u tim trenucima; drugi ćemo put prepoznati njegov glas u tisuću i jednoj sitnici u našem svakodnevnom životu. U svakom slučaju, to je vrijeme molitve dobra prilika da u njegove ruke stavimo sve što smo učinili ili planiramo učiniti, iako možda baš u trenutku kada to radimo nismo podigli pogled prema Bogu. Nadalje, posvećivanje vremena isključivo Bogu najbolji je dokaz da ga uistinu imamo želju slušati.

Za razliku od onoga što se događa s mobitelom, otvaranje našeg srca nije nešto što možemo uzeti zdravo za gotovo, nešto što, kada je jednom učinjeno, zauvijek tako i ostaje. Trebamo pripremiti svoje srce da svaki dan sluša Boga, jer „susrećemo ga u sadašnjosti, ne jučer ni sutra, već danas: O, da danas glas mu poslušate: Ne budite srca tvrda (Ps 95: 7-8).“[11] Ako nastavimo s tim svakodnevnom zalaganjem, Bog će nam dati prekrasnu lakoću da živimo iz dana u dan u njegovoj nazočnosti. Ponekad će nam biti teže, ali u svakom ćemo slučaju iz tih trenutaka

crpsti obilje snage i nadamo se da ćemo radosno nastaviti našu svakodnevnu borbu, naš svakodnevni napor da zapalimo vatru, da otvorimo „vezu“.

U svemu što nam se događa

Poznate su riječi svetog Josemarije u njegovoj „homiliji s kampusa“: „Vaš svakodnevni susret s Kristom odvija se tamo gdje su vaši bližnji, vaše čežnje, vaš rad i vaše naklonosti. Usred najmaterijalnijih stvari na zemlji moramo se posvetiti, služeći Bogu i čitavom čovječanstvu.“[12] I dodao je: „Čeka nas svaki dan, u laboratoriju, u operacijskoj dvorani, u vojarni, u sveučilišnoj stolici, u tvornici, u radionici, na poljima, u kući i u svim neizmjernim panorama posla.“[13] U mnogim različitim aktivnostima koje ispunjavaju naš svakodnevni život, Bog nas čeka. Želi s nama održati čudesan razgovor kako bismo mu mogli pomoći u izvršavanju njegove misije u svijetu. Ali kako to možemo razumjeti? I kako to možemo živjeti?

Bog nas čeka svaki dan kako bi s nama mirno razgovarao o onome što se događa u našim životima, baš poput oca ili majke koji slušaju detaljan prikaz svog malog djeteta o uzbudljivim događajima toga dana. Mala djeca govore o onome što se dogodilo u školi gotovo istog časa kada se vrate kući. Čini se kao da žele u potpunosti iskoristiti svoju divnu sposobnost pamćenja i izražavanja onoga što su upravo doživjeli, vrlo detaljno prepričavajući i najmanje događaje. A njihovi roditelji pažljivo slušaju i pitaju kako se to dogodilo i što je to drugo dijete reklo...

Slično tako, Boga zanima sve što nam se događa, s tom razlikom što se, za razliku od roditelja na ovoj zemlji, nikada ne umara slušati nas. Nikad se ne navikne na naš razgovor s Njim. Umjesto toga, mi smo oni koji se ponekad umore obraćati mu se, tražiti njegovu prisutnost. Ali ako se nastavimo truditi to činiti, „sve - ljudi, događaji, zadaci - nudi nam priliku i temu za neprekidni razgovor s našim Gospodinom.“ [14] S njim možemo podijeliti sve u svom životu, apsolutno sve.

Bog nas očekuje u našem poslu kako bismo nastavili obavljati djelo otkupljenja u svijetu, pomažući približiti svijet njemu. Ovdje se ne radi o dodavanju "pobožnih aktivnosti" u naš svakodnevni rad, već pokušaju vođenja svakog dijela našeg svijeta Bogu: obitelj, politiku, kulturu, sport... Bog želi da ga stavimo u svaku plemenitu djelatnost. Da bismo to učinili, prvo moramo otkriti njegovu prisutnost tamo. Na kraju, radi se o tome da svoj rad vidimo kao Božji dar, kao specifičan način na koji izvršavamo to što nas je ovlastio da se brinemo i kultiviramo svijet, objavljujući dobru vijest da nas Bog voli i nudi nam svoju ljubav. Od trenutka tog otkrića, nastojat ćemo sve svoje postupke pretvoriti u služenje drugima, s ljubavlju poput one koju nam Isus pokazuje i daje nam svaki dan na Svetoj Misi. Živeći na taj način, ujedinjujući sva naša djela s Kristovom žrtva na križu, pomažemo u učinkovitom izvršavanju poslanja koje nam je Gospodin priopćio prije povratka svome Ocu (usp. Iv 20,21).

U intervjuu neposredno prije proglašenja blaženom Guadalupe Ortiz de Landázuri, prelata Opusa Dei pitali su koja je bila njezina „formula za svetost“. Sažeo ju je riječima: „Svetost nije u tome da na kraju svoga života postanemo savršeni, poput anđela, već u postizanju punine ljubavi. Kao što je rekao sveti

Josemaria, borba je preobrazba posla, uobičajenog života, u susret s Kristom i način služenja drugima.“[15] Formula za svetost je onda težiti da, u svemu što radimo, djelujemo s istom namjerom, s istim ciljem: živjeti s Kristom usred svijeta, donoseći svijet s Njim Ocu. A to je moguće jer nam je Isus vrlo blizu.

Lucas Buch

[1] Guadalupe Ortiz de Landázuri, Pismo svetom Josemariji, 1.travnja 1946.

[2] Sveti Josemaría, pismo, 24.ožujka 1930.

[3] Sveti Josemaría, Prijatelji Božji, 300.

[4] Sveti Josemaría, Pismo, 8-prosinca 1949, no. 26

[5] usp. sveti Josemaría, Susret s Kristom, no. 48.

[6] Benedikt XVI, Homilija, 7.studenog 2006.

[7] Franjo, Gaudete et Exsultate, 14.

[8] Benedikt XVI, Homilija, 7.studenog 2006. Ovdje koristi sliku koju je koristio sveti Grgur Veliki.

[9] Sveti Josemaría, Susret s Kristom, no. 119.

[10] Sveti Josemaría, Bilješke s propovijedi, 28.rujna 1973.

[11] Katekizam Katoličke Crkve, no. 2659.

[12] Sveti Josemaría, “Strastveno ljubiti svijet,” u Razgovorima, no. 113.

[13] Ibid., no. 114.

[14] Sveti Josemaría, Pismo, 11.ožujka 1940, no. 15.

[15] Monsignor Fernando Ocáriz, Razgovor, 13.svibnja 2019.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (XI): Pismo ste Kristovo

Pred kraj 57. godine, sveti Pavao piše pismo kršćanima koji žive u Korintu. Apostol je svjestan da ga neki u toj zajednici ne poznaju, pojedini su se dali zavesti naklapanjima koja ga diskreditiraju, stoga u većem dijelu teksta iznosi karakteristike koje treba imati glasnik Evanđelja Isusova. Također znamo da im je, iz tog istog razloga, obećao da će ih posjetiti uskoro, ali, do toga trenutka, nije to mogao učiniti. U ovome kontekstu nalazimo jednu od najljepših rečenica iz njegovih pisama. Pavao si postavlja retoričko pitanje da li bi trebao poslati preporučeno pismo kako bi ga zajednica bolje upoznala i da ponovno zadobije njihovu naklonost. I odgovara si, pun pouzdanja u Božje djelovanje u ljudima, da je pravo preporučeno pismo srce svakog kršćanina iz Korinta; tvrdeći da je sam Duh Sveti onaj koji ga piše u njihovim dušama, koristeći se onim što im je sveti Pavao objavio: „Vi ste, očito, pismo Kristovo” (2 Kor 3,3)

Kako postajemo to „pismo Kristovo”? Na koji nas to način Bog mijenja malo-pomalo? „A svi mi, koji otkrivenim licem odrazujemo slavu Gospodnju, po Duhu se Gospodnjem preobražavamo u istu sliku — iz slave u slavu” (2 Kor 3,18). Ove riječi svetoga Pavla otkrivaju *metodu* Duha Svetoga u nama. Radi se o tome da postanemo *veličanstveno slični* Kristu rastući s vremenom: ova je dinamika svojstvena duhovnom životu.

Htjeti isto što i Isus

Možemo jako dobro razumjeti da je jedna od najvećih Isusovih briga bila da molitva, kao privilegirano sredstvo u izgradnji našeg odnosa s Bogom, ne ostane kao odvojeni dio među ostalim obavezama, preslab da utječe na preobrazbu života. Zbog toga je Krist, inzistirajući na važnosti sjedinjenja molitve s preobrazbom vlastitog života, u Propovijedi na gori rekao: „Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: ‚Gospodine, Gospodine!’, nego onaj koji vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima. Mnogi će me u onaj dan pitati: ‚Gospodine, Gospodine! Nismo li mi u tvoje ime prorokovali, u tvoje ime đavle izgonili, u tvoje ime mnoga čudesa činili?’ Tada ću im kazati: ‚Nikad vas nisam poznao!’ (...)” (Mt 7, 21-23). Snažne su to riječi. Nije dovoljno slijediti ga, čak ni činiti velike stvari u ime Isusovo. Riječ je o nečemu puno dubljem: znati prihvatiti Božju volju.

Nije nam teško razumjeti te riječi našeg Gospodina. Ako je molitva put i izraz prijateljskog odnosa, onda treba imati odlike svojstvene takvoj vrsti ljubavi. Među prijateljima se postiže da, kako podsjećaju klasicisti, al *idem velle, idem nolle*, isto želimo i isto odbacujemo. Molitva mijenja naš život zato što dovodi do toga da se usklađujemo sa željama srca Kristova, da treperimo njegovim žarom za dušama, da s gorljivošću nastojimo ugoditi našem nebeskom Ocu. Kada ne bi bilo tako, kada nas molitva ne bi dovela do *veličanstvene sličnosti* o kojoj je govorio sveti Pavao, naša molitva, i da to ne primijetimo, mogla bi se pretvoriti u nešto slično terapiji samopomoći, s ciljem da očuvamo mir u svojoj duši ili da si osiguramo samotno mjesto. U tom slučaju, makar se radilo o ciljevima koji mogu biti

pozitivni, molitva ne bi ispunila svoju prvobitnu funkciju: kanalizirati autentičan prijateljski odnos s Kristom, koji je pozvan preobraziti život.

Ovaj važan Isusov nauk može nam poslužiti kao indicija u preispitivanju *stanja* naše molitve. Kriterij više neće biti osjećaj ili duhovni ugođaj koji pronalazim u trenucima svoje molitve; pa ni broj ciljeva koje sam si spreman postaviti; čak ni stupanj koncentracije koji sam uspio postići. Molitva će se, naprotiv, moći preispitati u svjetlu preobrazbe koju donosi u naš život, u svjetlu postepenog svladavanja nedosljednosti koje se očituju u onome što vjerujemo i onome što, na kraju krajeva, uspijevamo živjeti.

Poistovjećenje koje dolazi s vremenom

Sam sveti Pavao, koji je primio tu milost da se susretne s uskrslim Isusom na putu za Damask, ističe u drugim tekstovima da su prvi kršćani bili itekako svjesni da je cilj molitve poistovjećenje s Kristom. Tako je ohrabrivao kršćane iz Filipa da imaju „iste osjećaje koje je imao i Krist Isus” (Fil 2,5) i jednostavno je objašnjavao onima iz Korinta da „mi imamo misao Kristovu” (1 Co 2,16). Međutim, imati *osjećaje* i *um* samog Sina Božjega nije nešto što može postati plod našeg osobnog truda ili primjene određenih tehnika učenja. Radi se o nečemu što je posljedica osobne borbe da činimo dobro na način na koji bi to činio Isus, ali kroz iskustvo zajedništva, koje je karakteristično za prijateljsku ljubav; tako se, djelovanjem milosti, otvaramo prihvaćanju onoga što je svojstvenu Kristu.

Dok je riječ o tipičnom efektu prijateljskog odnosa, poistovjećivanje s Kristom, kao plod molitve, dolazi postupno, zahtijeva određeno vrijeme. Zbog toga je sveti Josemaría podsjećao da Bog vodi duše kao po strmom putu, djelujući malo-pomalo u njihovoj nutrini i dajući im želje i snagu da svakog puta mogu bolje odgovoriti na njegovu ljubav: „U ovom ljubavnom turniru ne trebaju nas rastuživati padovi, pa čak ni teški padovi, ako skrušeno i s ispravnom nakanom pristupamo Bogu u sakramentu Ispovijedi. Kršćanin nije manični sakupljač niza besprijeekornih služenja. Isus Krist, Naš Gospodin, dirnut je Ivanovom nevinošću i vjernošću, ali ga je i, nakon Petrovog pada, ganulo njegovo pokajanje. Jasna je Isusu našla slabost i privlači nas k sebi, kao po strmini, želeći da znamo ustrajati u postepenom usponu, iz dana u dan” [1]. Činjenica da naše niskosti — pa čak ni one koje nas najviše ponižavaju — nisu prepreka u ljubavi prema Bogu i na našem putu potpunog poistovjećenja s njim, ispunja nas nadom. I ispunja nas čuđenjem: Kako je moguće da bude stvaran taj krik — još jednom od svetoga Pavla — koji nas uvjerava da nas „ništa neće moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem.” (Rim 8,39)?

Odgovor, koji samo molitvom možemo potpuno shvatiti, leži u primatu božanske inicijative: Bog je onaj koji nas traži i privlači. Apostol Ivan, kada je već bio u posljednjim godinama života, s ganućem se toga prisjećao: „U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego — on je ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijehе naše” (1 Iv 4,10). Dakle, moliti znači biti svjesni da smo u dobrim rukama i da naša je naša — uvijek nesavršena — ljubav samo odgovor na Božju ljubav koja nam je prethodila, koja nas prati i slijedi. Kontemplacija te ljubavi je najbolji poticaj u prevaljivanju tog strmog puta dubokog poistovjećivanja s Isusom Kristom.

Stalni rast u ljubavi

Obično, u kršćanskom životu, tijekom vremena ide ruku pod ruku s osobnim rastom. Zbog toga, odgovor na Božju ljubav za kojom toliko čeznemo u molitvi obično se očituje u želji da se popravimo, u odlučnom nastojanju da udaljimo od sebe sve ono što nas udaljava od Krista. Iz toga razloga, i vjerojatno relativno često, podučavalo nas se da činimo *ispit savjesti*, tražeći prosvjetljenje kako bismo spoznali što je to u našem ponašanju što odudara od ponašanja djeteta Božjeg; naučili smo donositi konkretne odluke da bismo — računajući uvijek na pomoć milosti — nastojali ugoditi Gospodinu, nadilazeći one aspekte našega života koji nas udaljavaju od njega, pa makar i minimalno.

Znamo jako dobro da taj *ispit* i te *odluke* nisu način da nastojimo postići određene stvari svojim snagama, već je riječ o istinski ljudskom načinu izražavanja ljubavi: onaj koji nastoji u svemu ugoditi voljenoj osobi trudi se ostvariti najbolju verziju sebe sama. Znajući da nas Bog voli ovakve kakvi jesmo, želimo i mi njega voljeti onako kako zaslužuje. Zbog toga se nastojimo, s dozom zdravog uzbuđenja, svakog dana malo boriti. Ne želimo — tako jednostavno — pasti u napast da opravdavamo naše slabosti, zaboravljajući da je svojom smrću i uskrsnućem Krist zadobio dovoljno milosti da pobijedi naše grijehе. [2]

Kada je sveti Josemaría bio mladi svećenik, brojni biskupi su tražili da propovijeda tijekom duhovnih obnova ili duhovnih vježbi. Kasnije su ga optuživali za održavanje „vježbi o životu, a ne o smrti” [3]. Bili su navikli da se, tijekom tih dana, razmišlja posebice o vječnoj sudbini svakog ponaosob i iznenadili su se da je sveti Josemaría također naširoko govorio o tome kako koherento živjeti vlastiti poziv. Ovo ističe jednu značajnu karakteristiku poslanja Opusa Dei: podučavati kako *materijalizirati duhovni život*, izbjegavajući da molitva postane neovisna i izdvojena dimenzija u životu osoba; ili, kako sveti Josemaría kaže, „udaljiti ih na taj način od kušenja, tako česte nekad i danas, da vode dvostruki život: unutarnji život, život odnosa s Bogom, s jedne strane; i drugi, različiti i odvojen, obiteljski, profesionalni i društveni život, pun malih zemaljskih stvarnosti” [4].

Iako u trenucima molitve nećemo uvijek osjećajno doživljavati ljubav Božju — ponekad sigurno hoćemo — zapravo je ona uvijek tu prisutna i djelotvorna. Ako toj ljubavi pridodamo borbu kroz koju nas Gospodin usmjerava, naš život — naše misli, naše želje, naše namjere, naša djela — preobrazit će se postepeno. Postat ćemo za druge *Krist koji prolazi, ipse Christus*.

Ljubiti ga u bližnjemu

Jednom prilikom, pisar je upitao Isusa: „Učitelju, koja je zapovijed najveća u Zakonu?”. Sjećamo se jako dobro njegovog odgovora: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga. O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci” (Mt 22, 36-38). Na ovaj način, s malo riječi, Isus je razjasnio za sva vremena jedinstvo ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. I riječ je o naučavanju u kojem je Gospodin ustrajao do posljednjih trenutaka prije konačnog uzlaska na nebo. Čak i onda kada se, nakon što je uskrsnuo, nalazi s Petrom na obali Galilejskog mora, Isus uvijek jednako

odgovara na ljubavna obećanja onoga koji će biti prvi papa: „Pasi ovce moje” (usp. Iv 21, 15-17).

Glavni razlog ujedinjenja dviju zapovijedi i, stoga, potrebe da naučimo voljeti Krista u drugima, snažno je predočio sam Isus u opisu konačnoga suda. Tamo ističe da se razlog nalazi u dubokom jedinstvu koje je on uspostavio sa svakim čovjekom: „Jer ogladnjeh i dadoste mi jesti; ožednjeh i napojiste me” (Mt 25,35). Zapravo, kako što naučava II. vatikanski koncil, „na određeni način, Sin Božji se svojim utjelovljenjem sjedinio sa svakim čovjekom” [5]. Nemoguće ga je ljubiti ako ne ljubimo bližnjega, i ako ga također ne naučimo ljubiti u bližnjemu.

Molitva, kada je autentična, potiče nas da se brinemo za druge; za one koji su nam najbliži i za one koji najviše pate. Potiče nas da naučimo živjeti sa svima i, također, da osiguramo mjesto u svom srcu za one koji razmišljaju drugačije od nas, čineći im uvijek dobro, čestim gestama služenja. U njoj pronalazimo snagu za opraštanje i žar da možemo uvijek bolje i konkretnije ljubiti svakoga, napuštajući svoje egoizme i komoditete, ne bojeći se da ćemo si sveto zakomplicirati život. Kao što nas podsjeća papa Franjo, „najbolji način da provjerimo da li je naš put molitve autentičan bit će da pogledamo u kojoj mjeri se naš život mijenja u svjetlu milosti” [6]. Steći suosjećajno i milosrdno srce, kao što je Isusovo — savršena slika srca Očevog — konačan je plod našeg molitvenog života, siguran znak našeg poistovjećenja s Kristom.

Nicolás Álvarez de las Asturias / Photo: Ava Sol - Unsplash

[1] sveti Josemaría, *Es Cristo que pasa*, br. 75.

[2] usp. sveti Ivan Pavao II., Enc. *Veritatis splendor*, br. 102-103.

[3] usp. Andrés Vázquez de Prada, *Utemeljitelj Opusa Dei*, sv. 2, str. 675-680.

[4] sveti Josemaría, *Conversaciones*, br. 114.

[5] II. vatikanski koncil, Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes*, br. 22.

[6] Franjo, Ap. pobudnica *Gaudete et exsultate*, br. 105.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (XII): Duše liturgijske molitve

Travanj je 1936. i u Španjolskoj vlada velika društvena napetost. Međutim, na DYA Akademiji nastoji se održati uobičajena atmosfera učenja i suživota. Tijekom tih čudnih dana, jedan stanar u pismu prepričava svojim roditeljima da su dan ranije, uz pomoć jednog profesora, uvježbavali liturgijsko pjevanje u jako radosnom raspoloženju [1]. Koji je bio razlog da, u tom jedinstvenom kontekstu, daleko izvan dobrih trenutaka koje su zajedno proživljavali, tridesetak sveučilištaraca, jedne nedjelje navečer, ima sat pjevanja?

Odgovor ćemo dobiti ako se vratimo nekoliko mjeseci unatrag, kada je sveti Josemaría u program obrazovanja na Akademiji uključio upravo određene sate gregorijanskog pjevanja. Iako znamo da je, kao župnik u Perdigueri, sveti Josemaría običavao slaviti pjevanu Misu, ta dopuna kurikuluma nije bila plod njegovog osobnog interesa. Također nije proizašla iz naučnog interesa, koji je bio rezultat poznavanja i razvoja Liturgijskog pokreta u Španjolskoj. Ta odluka je bila štoviše plod njegovog svećeničkog iskustva, izazvana samo željom da pomogne tim mladim ljudima da postanu *molitvene duše*.

Zanimljivo je primijetiti da su sve tri publikacije, na kojima je u tim tridesetim godinama sveti Josemaría radio, bile namijenjene upravo olakšavanju dijaloga s Bogom: svaka od njih je odgovarala jednom od tri značajna oblika kršćanske molitve. Prva bi se bazirala na osobnoj meditaciji, druga bi poticala pučku pobožnost i posljednja bi ohrabivala čitatelja da uroni u liturgijsku molitvu. Plod prve inicijative je *Consideraciones espirituales*, temelj njegovog poznatog djela *Put*; plod druge inicijative je kratka knjižica *Gospina krunica*; i za treću inicijativu, osmislio je djelo koje bi se zvalo *Devociones litúrgicas*. Iako je objava ovog posljednjeg djela bila najavljena za 1939., iz različitih razloga nikada nije ugledala svjetlo dana. Ipak, još uvijek se čuva prolog koji je pripremio don Félix Bilbao, biskup iz Tortosa, i čiji je naslov „¡Orad y orad bien!”. U ovom neobjavljenom tekstu, čitatelje se potiče da se zadube, uz autorovu pomoć, u liturgiju Crkve, kako bi ostvarili „učinkovitu, plodnu i čvrstu molitvu koja ih intimno sjedinjuje s Bogom” [2].

Dati glas molitvi Crkve

Za svetog Josemariju liturgija nije bila skup propisa orijentiranih samo na pridodavanje svećane note određenim ceremonijama. Za njega je bilo bolno kada način slavljenja sakramenata i ostalih liturgijskih aktivnosti nije uistinu bio u službi susreta osoba s Bogom i s ostalim članovima Crkve. Nakon sudjelovanja u jednom liturgijskom slavlju napisao je: „Mnogo svećenika: nadbiskup, poglavar kanonika, crkveni korisnici, kantori, služitelji, ministranti... Veličanstveni ukrasi: svila, zlato, srebro, prekrasno kamenje, čipka i baršun... Glazba, glasovi, umjetnost... a sve bez naroda! Veličanstvena bogoslužja bez naroda” [3].

Ta briga za narod u liturgiji je dubinski teološka. U liturgijskim aktivnostima,

djelovanje Trojstva isprepleće se s cijelom Crkvom, a ne samo s nekim njezinim dijelovima. Nije slučajnost da je većina razmišljanja koje je sveti Josemaría u *Putu* posvetio liturgiji uvrštena pod poglavlje *Crkva*. Za utemeljitelja Opusa Dei, liturgija je bila povlaštena prilika u kojoj se može doživjeti crkvenu dimenziju kršćanske molitve; u njoj je očigledna činjenica da se svi zajedno obraćamo Bogu. Liturgijska molitva, uvijek osobna, otvara se iskustvima koja nadilaze individualna stanja. Ako smo u osobnoj meditaciji mi subjekt koji govori, u liturgiji je to cijela Crkva. Ako smo u osobnom razgovoru s Bogom mi oni koji govore kao članovi Crkve, u liturgijskoj molitvi je Crkva ona koja govori preko nas.

Na ovaj način, velika je škola naučiti kako izgovarati *mi* u liturgijskim molitvama, da bismo upotpunili različite dimenzije našeg odnosa s Bogom. Pojedinac tamo spozna da je jedno od djece ove velike obitelji zvane Crkva. Stoga, ne iznenađuje jasna opomena svetog Josemarije: „Tvoja molitva mora biti liturgijska. Kamo sreće kada bi se prihvatio psalama i misnih tekstova negoli privatnih molitava” [4].

Naučiti kako liturgijski moliti zahtjeva poniznost, da bismo bili u stanju primiti od drugih riječi koje ćemo izgovarati. Zahtjeva također skrušenost srca, kako bismo mogli prepoznati i cijeniti odnose koji nas povezuju sa svim kršćanima. U tom smislu, može nam pomoći ako razmatramo da molimo sjedinjeni s onima koji su pokraj nas u tom trenutku i također s onima koji su odsutni; s kršćanima u svojoj zemlji, u susjednim zemljama i u cijelom svijetu... Također molimo s onima koji su živjeli prije nas i koji su u čistilištu ili su već sudionici slave nebeske. Naime, liturgijska molitva nije anonimna formula, već okuplja „lica i imena” [5]; sjedinjujemo se sa svim stvarnim osobama koje su dio našeg života i koje, kao mi, žive „u ime Oca i Sina i Duha Svetoga”, kao sudionici života Trojstva.

Utjeloviti molitvu Crkve

Svjesni smo da sveti Josemaría pod posvećivanjem posla nije primarno smatrao molitvu tijekom rada, već prije svega nastojanje da sami rad, koji se obavlja da bude na slavu Božju, postane molitva, ustrajući u vježbanju ljudskog savršenstva, svjesni da nas naš Otac s nebesa s ljubavlju promatra. Shodno ovome, liturgijska molitva ne sastoji se primarno u tome da izgovaramo molitve *tijekom* liturgijskih radnji, već u prakticiranju tih obrednih radnji *digne, attente ac devote*, dostojanstveno, pažljivo i s pobožnošću koju zaslužuju, ostajući prisutni u onome što se radi. Nije riječ samo o situacijama u kojima bismo trebali izvršavati pojedinačna djela vjere, nade i milosrđa, nego o aktivnostima preko kojih cijela Crkva izražava svoju vjeru, nadu i milosrđe.

Sveti Josemaría pridavao je veliku važnost tome kako *znati biti prisutan* u različitim radnjama bogoslužja, toj *vještini pobožnosti*. Dostojanstvo koje zahtijeva liturgijska molitva ima mnogo zajedničkog s upravljanjem vlastitim tijelom, budući da se prvo na njemu očituje ono što želimo činiti. Slavljenje svete Mise, zbližavanje sa sakramentom Ispovijedi, blagoslivljanja s Presvetim, itd., obuhvaćaju različite pokrete u osobi, ta radi se o molitvi na djelu. Stoga, liturgijska molitva podrazumijeva molitvu tijelom. Štoviše, podrazumijeva da naučimo darovati tijelo, ovdje i sada, molitvi Crkve. I, kao što je logično, makar svećenik često bio onaj čija je zadaća dati glas i ruke Kristu Glavi Crkve, zajednica je ona koja daje glas i vidljivost kompletnom Mističnom Tijelu Kristovu. Znati da

se preko nas vidi i čuje molitva svetaca i duša u čistilištu dobar je poticaj da njegujemo tu *vještinu pobožnosti*.

Osim dostojanstva, liturgijska molitva zahtijeva pažnju. U tom smislu, moglo bi se reći da, osim što se koncentriramo na riječi koje izgovaramo, važno je osjetiti na najdublji mogući način trenutak koji proživljavamo: imati jasnu sliku o tome s kim smo, zašto i zbog čega. Ovo osvještavanje zahtijeva prethodnu formaciju, koja se uvijek može poboljšati. Riječima svetog Josemarije: „Polako. Pazi što govoriš, tko govori i kome. Taj užurbani govor bez razmišljanja nije drugo doli žamor, limena jeka. Reći ću ti sa svetom Terezijom da to ne nazivam molitvom pa makar mnogo micao usnama” [6].

Susret sa svakom Osobom Svetog Trojstva

Unatoč neizbježnim distrakcijama, do kojih dolazi zbog naših slabosti, u liturgijskoj molitvi sudjelujemo u tajanstvenom, ali stvarnom susretu cijele Crkve sa svakom od triju osoba Svetog Trojstva. Zbog toga, obogaćujuće je iskustvo naučiti razlikovati kada se obraćamo Ocu, kada Sinu, a kada Duhu Svetomu. Općenito nas liturgija suočava s Bogom Ocem, s njegovim tipičnim obilježjima, pa makar ga često zazivali jednostavnim „Bože” ili „Gospodine”. On je izvor svih blagoslova koje Trojstvo izliva preko ovoga svijeta i njemu se vraćaju, preko njegovoga Sina, sve hvale koje su živa bića sposobna iskazati.

Jer ono što govorimo Ocu govorimo po *Isusu*, koji nije *nasuprot nas*, već je *s nama*. Riječ se utjelovila da bi nas dovela Ocu i, zbog toga, spoznati njegovu nazočnost na našoj strani, kao brata koji razumije i ne srami se naše slabosti, ispunja nas utjehom i odvažnošću. Štoviše, liturgijska molitva, kao javna molitva Crkve, rađa se se iz Isusove molitve. Nije samo produžetak njegove molitve kada je bio na ovoj zemlji, nego je izraz, danas i sada, njegovog posredovanja za nas na nebu (usp. Heb 7,25). Ponekad nailazimo na molitve koje su upućene direktno Isusu, usmjeravajući naš pogled prema Sinu kao spasitelju. Upravo iz ovog razloga, liturgijska molitva je izuzetan put za usklađivanje našeg srca sa svećeničkim srcem Isusa Krista.

Molitva koja je upućena Ocu po Sinu ostvaraju se u Duhu Svetomu. Biti svjestan prisustva treće Osobe Trojstva u liturgijskoj molitvi velik je Božji dar. Veliki Neznanac, kako ga je zvao sveti Josemaría, prolazi izvanjski neprimjetno, kao svjetlo ili kao zrak koji udišemo. Međutim, jasno nam je da bez svjetla ne bismo ništa vidjeli i da bismo se bez zraka ugušili. Duh Sveti na sličan način djeluje u liturgijskom dijalogu. Iako nemamo običaj obraćati mu se, znamo da je u nama i da nas, neizrecivim vapajima, potiče da se obraćamo Ocu riječima koje nas je Isus naučio. Zato se njegovo djelovanje očituje indirektno. Prije negoli u riječima koje izgovaramo, ili kome ih izgovaramo, Duh Sveti se očituje u načinu na koji ih izgovaramo: prisutan je u vapajima koji postaju pjesma i koji u tišini dopuštaju Bogu da djeluje u nutrini našeg bića.

Jednako kao što se postojanje vjetra primjećuje po objektima koje pomiče, tako možemo razabrati prisustvo Duha Svetoga kada osjetimo učinke njegovoga djelovanja. Na primjer, prvi učinak njegovoga djelovanja je kada postanemo svjesni da u Crkvi molimo kao Božji sinovi i kćeri. Također ga možemo doživjeti kada se pobrine da Riječ Božja u našoj nutrini nema odjek kao ljudska riječ, nego

kao Riječ Oca upućena svakome ponaosob. Nadasve, Duh Sveti se otkriva u nježnosti i velikodušnosti koje Otac i Sin izlijevaju na svakoga pojedinačno u liturgijskom slavljenju, poučavaju nas, osnažuju nas ili nam daruju neki jedinstven dar.

Naposljetku, djelovanje Duha Svetoga je tako intimno i neophodno jer upravo ono omogućava liturgijskom činu da bude istinska kontemplacija Trojstva, dopušta nam da vidimo cijelu Crkvu i samoga Isusa, onda kada nam osjećaji govore drugačije. Duh Sveti je onaj koji nam pokazuje da srž liturgijske molitve nije formalno izgovaranje niza riječi ili obavljanje izvanjskih radnji, nego ljubav s kojom iskreno želimo služiti i biti služeni. Duh Sveti nas čini dionicima njegovog vlastitog otajstva dok učimo uživati u Bogu koji silazi da bi nam služio, tako da bismo mi kasnije mogli služiti drugima.

Živio sam Evandjelje

Nije čudno da je *služba* jedan od najčešće korištenih termina u Pismu i u Tradiciji prilikom referiranja na liturgijske radnje. Otkrivanje ove dimenzije služenja u liturgijskoj molitvi ima brojne posljedice za nutarnji život. Ne samo zbog toga što onaj koji služi iz ljubavi ne stavlja samoga sebe u središte, već također zato što je ključno gledati na liturgiju kao služenje da bismo je mogli preslikati na život. Makar se činilo paradoksalno, u tekstovima brojnih liturgijskih molitvi nailazimo na poticaj da u svakodnevnom životu *oponašamo* ono što smo slavili. Taj poziv ne sastoji se u tome da koristimo liturgijski jezik u obiteljskim i profesionalnim odnosima. Naprotiv, sastoji se u tome da *program našeg života* postane ono što smo zahvaljujući obredu imali prilike promatrati i iskusiti [7]. Iz tog razloga, sveti Josemaría je, promatrajući Božje djelovanje u njegovom danu, izjavio u više navrata: „Uistinu sam živio Evandjelje dana” [8].

Da bismo živjeli liturgiju dana i tako preobrazili naš dan u služenje, u *Misu od dvadeset i četiri sata*, potrebno je razmatrati svoje vlastite prilike u svjetlu onoga što smo slavili. U ovoj zadaći, osobna meditacija je nezamjenjiva. Sveti Josemaría je imao naviku bilježiti one riječi ili izraze koji bi ga ganuli tijekom slavljenja Mise ili tijekom molitve Liturgije časova, do te mjere da je jednoga dana napisao: „Neću više zabilježiti niti jedan psalam jer bih trebao zabilježiti sve, budući da se u svima nalaze samo čuda koja duša primjećuje kada služi Bogu” [9]. Istina je da se izvor osobne molitve nalazi u liturgijskoj molitvi, ali je također istina da je bez meditacije jako teško *osobno se stopiti* s bogatstvom liturgijske molitve.

Obično u tišini s Bogom izrazi liturgijske molitve poprimaju duboku i osobnu snagu. U ovome smislu, Marijin primjer nas prosvjetljuje: ona nas uči da je, da bismo proveli u djelo liturgijski *fiat – neka bude*–, da bi on postao služenje, potrebno posveti vrijeme da osobno pohranjujemo „sve te događaje u srcu” (Lk 2,19).

Juan Rego

[1] usp. „Un estudiante en la Residencia DYA. Cartas de Emiliano Amann a su familia (1935. – 1936.)”, u *Studia et Documenta*, sv. 2, 2008., str. 343.

[2] Glavni arhiv Prelature, 77-5-3.

[3] *Apuntes íntimos*, br. 1590, 26. X. 1938. Citirano u *Camino. Edición crítico-histórica*, Rialp, Madrid, 2004., str. 677.

[4] sveti Josemaría, *Put*, br. 86.

[5] Franjo, Ap. pobudnica *Evangelii gaudium*, br. 274.

[6] sveti Josemaría, *Put*, br. 85.

[7] usp. sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 88.

[8] Cuaderno IV, br. 416, 26. XI. 1931. Citirano u *Camino. Edición crítico-histórica*, str. 298.

[9] Cuaderno V, br. 681, 3. IV. 1932. Citirano u *Camino. Edición crítico-histórica*, str. 297.

[Back to Contents](#)

Upoznati Njega i upoznati sebe (XIII): Čovjek ne rasuđuje, on gleda!

Tijekom prvih kršćanskih stoljeća treći najvažniji grad na svijetu s političkog i ekonomskog gledišta bio je Antiohija. Ondje se za Isusove sljedbenike prvi put upotrijebio izraz „kršćani“ (usp. Dj 11,26). Treći biskup bio je sveti Ignacije. Nakon što je za vladavine Trajana osuđen na smrt, kopnom je odveden na obalu Seleucije (danas u južnoj Turskoj), a odatle je morem poslan u Rim. Brod se zaustavio na putu u raznim lukama. Na svakom je mjestu Ignacije primio kršćane s tog područja i iskoristio priliku da pošalje pisma zajednicama Isusovih sljedbenika: „Pišem svim crkvama, da svima dam do znanja da umirem za Boga svojom voljom.“[1] Biskup sveti Ignacije bio je sasvim svjestan da će njegovu smrt donijeti divljačke životinje u Flavijskom amfiteatru - sada rimskom Koloseju. Stoga je neprestano tražio od ljudi da se mole da se njegova hrabrost održi. Ali nekoliko puta nam otvara svoje srce i dopušta nam da pogledamo u dubine svoje duše: „Zemaljske čežnje su razapete i u meni nema ni iskre želje za svakodnevnim stvarima, već samo žubor žive vode koja u meni šapuće, 'Dođi k Ocu'.“[2]

Biljka s korijenjem u Raju

Taj unutarnji žamor u srcu svetog Ignacija Antiohijskog - Dođi k Ocu! - bilo je nadnaravno sazrijevanje prirodne želje koju svi imamo za sjedinjenjem s Bogom. Već su drevni grčki filozofi u dubini našeg bića pronašli čežnju za božanskim, glad za svojom pravom domovinom, kao da „nismo zemaljska, već nebeska biljka“. [3] Benedikt XVI. u svojoj katehezi o molitvi, naglasio je da su sve kulture kroz vjekove svjedočile o čovjekovoj želji za Bogom: „Svi muškarci i žene podnose žeđ za beskrajnim, čežnju za vječnošću, traganje za ljepotom, želju za ljubavlju, potrebu za svjetlom i za istinom koja ih potiče prema Apsolutnom... Sveti Toma Akvinski, jedan od najvećih teologa u povijesti, definira molitvu kao 'izraz čovjekove želje za Bogom'. To što nas privlači Bogu, što je sam Bog stavio u nas, jest duša molitve.“[4]

Jedan od najčešćih problema današnjice je „nutarnja podijeljenost“, iako su ljudi toga problema ponekad nesvjesni. Često nam je teško fokusirati našu pažnju na samo jedan zadatak. Vidimo različite aspekte našega života koji se ne mogu harmonijski povezati. Teško nam je povezati našu prošlost s našom budućnošću te ne pronalazimo način kako pomiriti mnoge različite ideje i osjećaje u našem životu. S vremenom se čak javlja potreba suočiti se s našim različitim „verzijama“. Čežnemo za jedinstvom u našem životu koje ne može biti fabricirano kao tolike stvari danas.

Početak našeg milenija sveti je Ivan Pavao II. rekao: „Nije li jedan od znakova vremena da je u današnjem svijetu, usprkos širokoj sekularizaciji, raširena potražnja za duhovnošću, zahtjev koji se velikim dijelom izražava kao obnovljena potreba za molitvom?“[5] Vidimo danas mnoge inicijative, također na internetu,

usmjerene na jačanje naše sposobnosti za vanjsku i unutarnju tišinu, naše moći slušanja i koncentracije, kako bismo stvorili sklad između našeg tijela i našeg duha. Sve to, naravno, može pružiti određenu prirodnu smirenost. Ali kršćanska molitva nudi nam mir koji nije samo prolazna ravnoteža, već jedinstvena percepcija života koja proizlazi iz intimnog odnosa s Bogom.

Molitva je dar koji u nama razvija novu, jedinstvenu verziju realnosti. „To je unutarnji stav više nego niz praksi i formula, način boravka u Božjoj prisutnosti više nego čin adoracije ili izgovaranje riječi.“[6] Očito je da taj „unutarnji stav“, taj „način boravka u Bogu“ ne nastaje preko noći, niti nastaje bez odgovarajuće pripreme kako bi nam ga Bog mogao dati; to je dar, ali i zadatak.

Vidjeti vječnost očima duše

U svojoj homiliji Prema svetosti, koju je propovijedao u listopadu 1967., sveti Josemaría ukratko opisuje put molitvenog života.[7] Govoreći iz vlastitog iskustva, kaže da počinjemo moliti jednostavnim, kratkim molitvama, često naučenima napamet u našem djetinjstvu. Vremenom se naše prijateljstvo s Isusom učvršćuje i učimo ulaziti u njegovu muku, smrt i uskrsnuće i trudimo se utemeljiti svoj život na njegovu primjeru i učenjima. Naše srce počinje osjećati potrebu za razlikovanjem i približavanjem svakoj od tri božanske Osobe. I trenutak dolazi, uvjerava nas osnivač Opusa Dei, kada počinjemo voditi kontemplativni život: „Cijeli dan, ne čineći ništa čudno, krećemo se u ovom obilnom, bistrom izvoru slatkih voda koje skaču u život vječni. Riječi nisu potrebne, jer se jezik ne može izraziti. Intelekt se smiruje. Čovjek ne rasuđuje; on gleda!“[8]

Gdje god se nalazimo na tom putu molitve, možemo se zapitati: Kakav je odnos moje molitve s mojom nadom u vječni život? Što znači reći da molitva postaje stvar "gledanja", a ne riječi?

Kroz našu molitvu nadamo se da ćemo vidjeti stvoreni svijet, ovdje i sada, onako kako ga Bog vidi. Uz njegovu pomoć shvaćamo što se događa oko nas "jednostavnom intuicijom" koja proizlazi iz ljubavi.[9] Ovo je najveći plod molitve i preobražava čitav naš život. Molitva nam ne pomaže samo da promijenimo određene stavove ili prebrodimo svoje nedostatke. Kršćanska molitva usmjerena je, prije svega, na ujedinjenje s Bogom, a time i na postupno učenje gledati svijet na način na koji On to čini, počevši već ovdje na zemlji. Bog želi izliječiti našu viziju, naš način gledanja na svijet i ljude oko nas svojim svjetlom. Odnos s Bogom s ljubavlju - koji postižemo preko Isusa - nije samo nešto što činimo, već mijenja ono što jesmo.

Razvijajući uz Božju pomoć ovaj nadnaravni "način gledanja", učimo otkrivati dobro skriveno u svakoj stvorenoj stvarnosti, čak i tamo gdje se čini da ga nema. Jer ništa ne zaobilazi Božji plan ljubavi, koji je uvijek jači od svakog zla. I tako učimo vrednovati slobodu drugih na nov način, oduprijeti se iskušenju da odlučimo umjesto njih, kao da sudbina svega ovisi o našim vlastitim postupcima. Također bolje shvaćamo da Božje djelovanje ima svoje načine i vremena, koja niti trebamo niti možemo kontrolirati. Kontemplativna molitva pomaže nam da ne postanemo opsjednuti željom da odmah riješimo svaki problem i da lakše otkrijemo svjetlost prisutnu u svemu što se događa oko nas, također u ranama i slabostima našega svijeta.

Vidjeti Božjim očima oslobađa nas "nasilnog" odnosa s drugim ljudima, budući da želimo u njima još više pomoći njegovu svemoguću ljubav, umjesto da je ometamo svojim nespretnim intervencijama. Sveti Toma Akvinski kaže da će „kontemplacija biti savršena u budućem životu, kad vidimo Boga licem u lice (1 Kor 13,12), čineći nas savršeno sretnima.“[10] Moć molitve je u tome što možemo sudjelovati u toj viziji Boga već ovdje na zemlji, čak i ako je uvijek "kao u zrcalu" (1 Kor 13,12).

1972., tijekom druženja u Portugalu, netko je pitao svetog Josemariju kako se suočiti sa svakodnevnim problemima na kršćanski način. Između ostalog, osnivač Opusa Dei istaknuo je da život u molitvi pomaže na stvari gledati na nov način: „Stječemo drugačiji standard; stvari vidimo očima duše koja razmišlja o vječnosti i Božjoj ljubavi, koja je također vječna.“[11] Često je govorio da je „sreća na Nebu za one koji znaju biti sretni na zemlji.“[12] Bizantski teolog iz četrnaestog stoljeća rekao je nešto slično: „Molitva ne samo da nas priprema za istinski Život; ona nam omogućuje da živimo taj Život i ponašamo se u skladu s njim već sada.“[13]

Smirenost. Mir. Intenzivan život.

Katekizam Katoličke Crkve, kada govori o molitvi, iznenađuje nas pitanjem koje nam može služiti kao konstantan ispit savjesti: „Kada molimo, pričamo li s visine našeg ponosa i volje ili iz dubine poniznog srca?“ To je ključan stav za molitvu: „poniznost je temelj molitve“.[14]

"Pogled prema vječnosti" koji kontemplativna molitva podrazumijeva može rasti samo na plodnom tlu poniznosti, u klimi otvorenosti za Božja rješenja, umjesto naših vlastitih. Ponekad pretjerano povjerenje u vlastitu inteligenciju i planiranje može u praksi dovesti do toga da živimo gotovo kao da Bog ne postoji. Uvijek trebamo poticati novu poniznost pred ljudima i događajima, što je plodno tlo za Božje djelovanje. Papa Franjo je u svojoj katehezi o molitvi ukazao na iskustvo kralja Davida: „Svijet koji se predstavlja pred njegovim očima nije nijemi prizor. Njegov pogled bilježi, iza razvoja stvari, veću tajnu. Upravo tu proizlazi molitva: iz uvjerenja da život nije nešto što nam promiče bez smisla, već zapanjujuća tajna.“[15]

Tada ćemo, dijeleći "način gledanja" koji nam kontemplacija nudi usred svijeta, utožiti, koliko je to moguće u ovom životu, naše čežnje za jedinstvom: s Bogom, s drugima, u nama samima. I iznenadit ćemo se kad ustanovimo kako neumorno radimo za dobro Crkve i drugih muškaraca i žena, vidjevši kako naši talenti cvjetaju „kao drvo usađeno na vodenim potocima, koje rod svoj donosi u pravo vrijeme“ (Ps 1,3) . Imat ćemo predokus harmonije kojoj smo predodređeni u vječnosti i mira koji svijet nikada ne može pružiti: „Požuri, požuri! Radi, radi! Grozničava aktivnost, tjeskoba da se bude i radi... To je zato što u svom poslu misle samo na 'danas'; njihova je vizija ograničena na ono što je 'prisutno.' Morate vidjeti stvari očima vječnosti, 'održavajući prisutnost' onoga što je prošlo i ono što tek dolazi. Smirenost. Mir. Intenzivan život u vama.“[16]

Andres Cardenas Matute

[1] Sveti Ignacije Antiohijski, Poslanica Rimljanima, 4.

- [2] Sveti Ignacije Antiohijski, Poslanica Rimljanima, 7.
- [3] Plato, Timaeus, 90a.
- [4] Benedikt XVI, Audijencija, 11.svibnja 2011.
- [5] Sveti Ivan Pavao II, Novo Millennio Ineunte , 33.
- [6] Benedikt XVI, Audijencija, 11.svibnja 2011.
- [7] Sveti Josemaría, Prijatelji Božji, 306.
- [8] Ibid., 307.
- [9] Sveti Toma Akvinski kontemplaciju definira kao intuitivni šapat istine koja izvire iz ljubavi: "simplex intuitus veritatis ex caritate procedens;". U nedavnoj knjizi Holiness Through Work (sutorica Maria Ferrari: Scepter Publishers), Monsignor Fernando Ocariz objašnjava ovu definiciju kontemplacije u kontekstu posvećivanja rada.
- [10] Sveti Toma Akvinski, S. Th. II-II, q. 180, a. 4.
- [11] Sveti Josemaria, Bilješke s druženja, 4.studenog 1972.
- [12] Sveti Josemaria, Kovačnica, 1005.
- [13] Nicholas Cabasilas, The Life in Christ.
- [14] Katekizam Katoličke Crkve, 2559.
- [15] Papa Franjo, Audijencija, 24.lipnja 2020.
- [16] Sveti Josemaría, Put, 837.

[Back to Contents](#)

www.opusdei.org